

150 let veřejné knihovny v Boskovicích

Johann Kanzmayer (1813–1874): Boskovice od západu.
Černobílá reprodukce, akvarel, nesignováno, nedatováno
(asi 1842/43). Moravská galerie Brno, B 1096.

150 let veřejné knihovny v Boskovicích

Jaroslav Bránský

Městská knihovna Boskovice
Boskovice
2013

*Tyto řádky připisují památce svého otce, dlouholetého člena
Knihovní rady Městské knihovny v Boskovicích*

Poděkování

Autor děkuje všem institucím a jednotlivcům, kteří se jakkoliv zasloužili o vznik této publikace. Upřímný dík si zaslouží zejména

PaedDr. Oldřich Kovář, ředitel KZMB

Miroslava Jurdičová a kolektiv Městské knihovny Boskovice

Ing. Jaroslav Parma

Ing. Milan Sivera

Jitka Ševčíková, ředitelka Okresní knihovny Blansko v. v.

Mgr. Petr Vítámvás, historik Muzea Boskovicka

Marie Wetterová, pracovnice MZA Brno, SOkA Blansko

© Jaroslav Bránský, 2013

© Kulturní zařízení města Boskovice, 2013

Úvodem

Knihy a knihovny jsou odedávna příznakem kulturnosti jedinců i různých kolektivů – spolků či obcí. To platí i pro relativně malé Boskovice, v jejichž minulosti přesto existovalo velké množství spolkových a veřejných knihoven, jejichž historie zůstávala dosud nezpracována. O dílčí pohled na tuto tematiku jsem se pokusil ve svém článku „125 let veřejné knihovny v Boskovicích“ (Nový život, Blansko, XXXI, č. 48–49, 8. 12. 1990). Porůznu lze najít víceméně nahodilé zmínky o historii knihoven v Boskovicích, ale teprve bakalářská diplomová práce Moniky Richtrové „Historie Městské knihovny v Boskovicích do roku 1939“ (Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, 2001) je prvním shrnujícím obrazem této kulturní tradice Boskovic. Autorka si všímá knihovny zámecké, knihoven v židovském městě, školních a spolkových knihoven, posléze se zabývá historií knihovny obecné a obecní, které se sloučily po 1. světové válce do městské knihovny, neunikla jí ani existence tzv. Riegrovy okresní knihovny. Její práce končí rokem 1939.

Tato moje práce, která kriticky přihlíží k citované práci M. Richtrové, pomíjí knihovny na zámku a ve školách, které nebyly určeny pro veřejnost, takže se soustřeďuje na knihovny spolkové a městské, resp. okresní, a dovádí předmětnou tematiku až do jubilejního roku 2013.

U domu na tomto místě stávaly
narodil se dne 4. května 1820
PETR BILKA
služebný lidumil a pedagog

Národní probuzení a Boskovice

Situaci v Boskovicích v době vyvrcholení národního obrození v revolučních letech 1848–1849, kdy český národ po dlouhé době temna vstoupil na jeviště evropských dějin, názorně ukazuje historie národní gardy, založené v tomto dosud národnostně neprobuzeném městě někdy roku 1848. Jejími iniciátory a mecenáši byla boskovická vrchnost a židovská obec. Nazývala se „Stadt Boskowitz National Garde“, všechny její dokumenty uložené v boskovickém pracovišti MZA Brno jsou psány německy. Vše svědčí o tom, že cílem národní gardy nebyl revoluční boj, ale ochrana majetku vrchnosti a Židů, kteří v počtu cca 2000 vesměs německy mluvících lidí představovali třetinu obyvatelstva celých Boskovic. Prvním prozatímním velitelem národní gardy byl Vincenc Luňáček, od roku 1851 starosta Boskovic, který oznámil 17. června 1848 magistrátu založení gardy. Boskovická národní garda čítala 286 mužů katolického a židovského vyznání, jejím cvičitelem („Abriechter“) byl Žid Moritz Barcheles, který dostával pravidelný měsíční plat. Národní garda měla i vlastní bubeníky a celou kapelu o 12 hudebnících. Činnost gardy se podle zachovaných dokumentů soustřeďovala na popíjení gardistů v hospodách a obtěžování obyvatelstva. Když městské vedení odhlasovalo dotaci národní gardě ve výši 2800 zlatých, sepsali obyvatelé písemnou stížnost, jejíž text končí: *„Při tomto svévolném zasahování gardy do práv každého jednotlivce nechceme raději žádnou národní gardu nežli takový útvar.“* Proto bylo v Boskovicích s radostí přijato císařské nařízení z 22. srpna 1851, kterým byly všechny národní gardy úředně rozpuštěny.

A tak národní čest Boskovic v revoluční době národního obrození zachraňuje boskovický rodák Petr Bílka, narozený 4. 5. 1820 v domku na Doubravské, nyní Bílkově ulici, na jehož místě stojí Bílkův památník s jeho reliéfním portrétem v horní obdélníkové bronzové desce. V dolní obdélníkové bronzové desce je nápis:

V domě na tomto místě stávavším
narodil se dne 4. května 1820
PETR BÍLKA,
šlechtný lidumil a pedagog.

Památník byl zbudován roku 1904 podle návrhu Františka Blažka a modelu Václava Suchomela, profesorů z odborné sochařské a kame-
nické školy v Hořicích.

O Bílkově životě existuje bohatá literatura i encyklopedická hesla, která vyzdvihují Bílkovy zásluhy. Ale přesto bych rád Bílkův portrét doplnil o některé své poznatky, které jsem publikoval už roku 1988.

Petr Bílka ze všech svých sil podporoval vlastenecké dění jak ve Ví-
dni, tak zejména na Moravě. V roce 1848 vydal sedmistránkovou ně-
meckou brožurku s názvem „Offenes Schreiben an die Studierenden
in Mähren und Schlesien“¹ V jejím záhlaví uvedl motto z Cicerona
„Nenarodil jsem se pro sebe, ale mnohem více pro vlast.“ V textu hovoří
Bílka o nutnosti spojit síly Moravanů s Čechy v politickém boji. Stu-
denti v těchto zemích mají šířit vzdělanost, aby národ československý
mohl splnit svou historickou úlohu, totiž vést ostatní, méně vyspělé slo-
vanské národy a být prostředníkem mezi Slovany a ostatními národy
Evropy.

Bílka spolu se svým krajanem F. B. Ševčíkem (rodákem z Jedovnic)
stál v čele slovanského hnutí ve Vídni. Zachovalo se svědectví, že Bílka
s přáteli chodili po krajích moravských a „mluvíváli k bratřím svým.“

Bedřich Šponer ve svém článku „Zásluhy Petra Bílky“² napsal:

*„Před rokem 1860 bylo naše město v ohledu národním úplně neuvě-
domělé. Obecní představitelstvo úřadovalo německy, zámožnější občané
posílali své syny do Mor. Třebové, aby se naučili německy; kdo si připome-
ne, že i v jediné tehdejší škole v Boskovicích všechna péče směřovala
k tomu, aby mládež se naučila německy, a kdo porovná stav školství a ná-
rodního života v letech devadesátých min. století, užasne nad obratem,
který se tu stal.“*

*A kdo vykonal onu přeměnu? Bílka to byl, který své rodné město z ger-
mánské a duševní poroby vytrhl a k životu národnímu probudil. Nástrojem*

k vykonání tohoto díla byl mu čten. spolek Velen, na jeho popud r. 1863 založený, jehož předsedou byl až do své smrti.

Petr B. Bílka zemřel dne 11. září 1881 ve Vídni. Zpráva o jeho smrti způsobila pochopitelné vzrušení nejen v Boskovicích, nýbrž po celé naší vlasti.“

Jaké byly Boskovice kolem roku 1860, ukazuje výňatek z knihy prof. Matěje Procházky³ „Život bl. Jana Sarkandra“, Brno 1861, který cituje J. Jurek ve své brožuře Čtení o minulosti města Boskovic, s. 25:

„Boskovice mají asi šest tisíc obyvatelů, z nichž přes sto jest nekatolíkům a přes 2000 židův. Křesťané jsou českoslovanského jazyka, avšak (s nepatrnými výminkami) žádného slovanského vědomí nemají, aniž co tuší o bývalé slávě Boskovic, když na starožitném hradě ještě sídlili pánové plní zápalu a lásky pro náš českoslovanský čili moravský jazyk a pro slávu vlasti naší Moravy. Jest to vlastně skvrna skoro všech našich venkovských měst na Moravě (vyjma Přerov, Kojetín, Holešov, Velkou Meziříč a několik jiných ještě), že v nich panuje hnusné opičáctví a frankfurktčáctví,⁴ tak že měšťané takoví ponejvíce sami německy ani česky neumějí a rovněž tak se po Němcích pitvoří, jako tito druhdy po Francouzích se pitvořili, až jim veleučení Görres to závažné slovo řekl: „Nebuďte jako hloupé olovo, které do každé formy se přelíti dá.“⁵

Přesto nebyl kulturní život v Boskovicích zcela sterilní. Už roku 1834 byl v Panském domě na náměstí v Boskovicích uspořádán první veřejný koncert vážné hudby. Zpráva v brněnských novinách „Moravia“ z 1. července 1845 informuje, že se v únoru tohoto roku ustavil v Boskovicích amatérský hudební spolek, který poprvé vystoupil 1. května téhož roku v Panském domě. Podobné koncerty pokračovaly i v 50. letech a účinkovali při nich hlavně místní učitelé. Dokonce 24. dubna 1854 byl v Panském domě uspořádán první koncert profesionálních hudebníků, mezi nimiž byl Kamilo Mašek (1831–1859 učitel hudby u hraběte Strachwitze v Šebetově, později kapelník a skladatel v Lublani). Ale tyto ani jiné (zejména židovské) hudební produkce nebyly v žádném případě projevem vzkříšených českých národních sil.

Jana Řezníčková v začátku své citované diplomové práce píše: „V roce 1853 vznikl v Boskovicích Čtenářský spolek slovanský, který byl roku 1863 přejmenován na Čtenářský spolek Velen“.⁶ Bohužel autorka v práci

neuvedla pramen. Na osobní dotaz udala, že toto datum nalezla v práci Jiřího Bušiny uvedeného na internetu s názvem Soubor informací pro MČAD, rkp. 1998, kde došlo k evidentní tiskové chybě (místo správného 1863 – dnes už je datum na internetu opraveno). Existence tohoto spolku založeného mylně podle autorky roku 1853 není pochybitelně nikde potvrzena. Nezná jej ani J. Janák⁷, který v citované knize z roku 2007 podává přehledy o všech českých čtenářských spolcích, které existovaly na Moravě, podle roku, kdy byly schváleny stanovy spolku. Podle tohoto kritéria byl Rastislav v Blansku založen roku 1863, téhož roku v dnešním okrese Blansko vznikly čtenářské spolky v Olešnici, Adamově, Jedovnicích, Vranové Lhotě, Sebranicích a „čtenářský spolek Velen v Boskovicích“. Žádný starší čtenářský spolek v Boskovicích podle Janáka neexistoval. Pouze v Prostějově existoval čtenářský spolek roku 1853, všechny ostatní vznikaly až od roku 1861. Koncem roku 1863 existovalo na Moravě 41 českých kulturních spolků, které měly celkem 2864 členů. Byli to především drobní řemeslníci a živnostníci, vedení většiny spolků však bylo v rukou inteligence, představované zejména duchovenstvem a učitelstvem, ale již také advokáty a lékaři.

Vzhledem k tomu, že se nikde nenašly žádné schválené stanovy tohoto spolku, který uvádí Řezníčková, nelze uznat jeho oficiální existenci. Je ovšem možné, že v Boskovicích existovalo neoficiální, úředně neschválené a neregistrované občanské sdružení založené někdy před rokem 1863 se sídlem v „čítárně slovanské“, později užívané spolkem Velen. Ale mnohem pravděpodobnější je, že „čítáreň slovanská“ byla jen akce majitele restaurace, aby přilákal české vlastence. (Viz také níže.)

Na Moravě se národní obrození v 19. století pro Čechům opozdilo, protože muselo bojovat s většími překážkami než v Čechách. A právě mladší katoličtí kněží vykonali na tomto poli veliký kus práce, nezřídka za cenu neshod a konfliktů se svými představenými, kteří byli ještě „ze starého světa“. Takovouto buditelskou činnost vykonával i boskovický kaplan Libor Scholz, který se tím zařadil mezi první boskovické buditele.

P. Libor Scholz (kresba neznámého autora). Reprodukce ve Vlastivědných listech Boskovicka, 1995, č. 4

Libor Scholz se narodil 22. července 1835 v Lošticích v rodině českého tkalce. Vystudoval gymnázium v Moravské Třebové a Litomyšli, od roku 1855 teologii v Olomouci, kde byl vysvěcen na kněze roku 1859. Do Boskovic nastoupil jako kooperátor v roce 1860, v letech 1861–1863 působil na boskovické faře jako kaplan. Zde začal i publikovat v „Pěstounu moravském“, jež vydával jevičský učitel A. K. Viták, a v časopise Český lid. Do konce roku 1862 sepsal v Boskovicích a vydal v Brně „Životopis blahověstů českoslovanských“.

Po vydání Říjnového diplomu vznikají v Čechách i na Moravě četné spolky, usilující o obrodu

českého jazyka a literatury. Také P. Scholz organizoval v Boskovicích večerní schůzky obrozeneckých nadšenců, půjčoval knihy i denní listy a všemožně přesvědčoval a podněcoval k založení čtenářského spolku.

O činnosti kaplana Scholze v Boskovicích svědčí článek v tehdejších novinách MORAVAN z 12. 3. 1862 (roč. 1862, čís. 21, s. 4):

„Byl jsem v Bozkovicích v neděli. Odpoledne viděl jsem, an z požehnání mnoho přemnoho starých jak mladých hrne se lidí zrovna z vrat jistým a stejným směrem. Stal jsem se všetečným, neb vlastně probudila se ve mně obyčejná, praobyčejná všetečnost, zvědavost. Lidé se hrnuli ke škole a viděl jsem, anž každý chová v náručí knihu jednu, neb více, jako by choval dítě mnohdy v papíře neb v šátku zaobalenou. Pomyslím si: toť bude nějaká hodina školní, bude se něco přednášet. Pak ale hned mi na to napadlo, jak to možné, když tu malé děti od 5 až 6 let, vedle nich dospělí mužové 30ti a přes

40 let. Znáám město Bozkovice, ovšem již z dřívějších let, nemohl jsem ale pravdivě myšlenky domyslíti a ptáti jsem se též nechtěl, však, myslil jsem, předce dojdú. Najednou jsem byl na cestě pravé. Přišel zdejší p. kaplan Scholz asi s 20ti hochy a holkami ku škole, maje mnoho ještě kněh v náruči a za uchem péro. Děti obskakovali a ptali se po tom, po onom, z čeho jsem poznal, že to bude propůjčování kněh. I vmísil jsem se mezi ostatní, poslouchal jsem vše a myslil jsem ledacos. Jest hned při stavbě této školy pamatováno na knihovnu, neb zvláštní pokoj má ustanovený. Když bylo rozdáno asi 120 kněh, dal jsem si ukázati seznam, neb jsem si myslel, že kromě těch ve skříni stojících ještě více jich bude. I bylo jich! Přes 300 moravských, několik polských, asi přes 30 německých, pak musikalíí as 80 čísel, asi 20 obrazů, dvě zeměkoule, jedna jest česky popsána. Toť je radost! Tu činí měšťané něco pro školení mládeže a její vychování! Táži se, odkud to všechno? Vidím ve zvláštní knize příjmů, že nejprvnější dary na knihách dal p. Bilka, rodák z Bozkovic, pak několik ještě kněh darováno. Bohužel, že větší díl knížek těch není pro mládež, pro kterou zvláštně musely zakoupeny býti. Ptém se, kdo dává peníze, kdo kupuje, vždyť v příjmech není kromě několika krejcarů a 20 zl. od města nic? To je ta otázka. Viděl jsem účty z knihkupectví obnášející přes 70 zl. r. č. Ale kdo je zaplatí? „Inu,“ zněla mírná odpověď, „po něčem to přece zaplatím. Ovšem z knihovních příjmů, ne ale z vlastní kasy.“ S radostí a velkým potěšením rozloučil jsem se s Bozkovicemi a volám nazpět: Sláva národumilovnému, o mládež tak zasloužilému muži, jenž ze svých skrovníčských příjmů nic pro sebe, nýbrž pro tento tak blahonosný ústav věnuje. Kéžby i ostatní města měla takové knihovníky!“

Jistý cestovatel po Malé Hané

(Ponechán původní pravopis. Za zaslání článku děkuji p. Mgr. Petru Vítámvasovi.)

Jak vidět, P. Scholz půjčoval knihy v budově obecné školy na Komenského ulici (později učiliště Minervy, dnes Střední odborná škola), a i když dostával dotaci od obce, zřejmě jeho „půjčovna“ neměla charakter oficiální knihovny.

Z těchto aktivit – Scholzovým přičiněním a nezdolnou iniciativou – pak skutečně vzešel návrh založit v Boskovicích čtenářský spolek „Velen“, ale když došlo k jeho realizaci (18. srpna 1863), to už P. Scholz v Boskovicích nežil.

Nelze nepřipomenout, že téhož roku jako „Velen“ byl v Boskovicích založen „Hospodářský spolek pro politický okres Boskovice“ jako první a nejstarší zemědělská organizace v regionu a jako šestý nejstarší hospodářský spolek na Moravě. I když jeho cílem byly hlavně otázky hospodářské, stranou nezůstávala ani problematika národní a kulturní podle zásady, že hmotné povznesení selského lidu je přímo závislé na jeho uvědomění národním a povznesení kulturním.

V té době působil na faře v Boskovicích jako farář a děkan ThDr. Josef Mazáč, jemuž se počínání jeho kaplana vůbec nezamlouvalo. Od června 1863 tedy zasílal na brněnskou biskupskou konzistoř jednu stížnost za druhou a Scholz, ač všechny výtky dokázal přesvědčivě zodpovědět nebo vyvrátit, nedokázal vyhrocení této situace zabránit, zvláště když děkan ve svých dopisech hodnotil kaplanovu činnost jako neloajalitu k tehdejšímu vládnímu režimu s výslovnou žádostí o jeho přeložení na jiné, vzdálenější místo. Konzistoř děkanovu přání nakonec vyhověla a ustanovila P. Scholze kooperátorem v Českém Rudolci.

Boskovičtí občané však byli jiného názoru. Dne 3. srpna 1863 demonstrovali proti tomuto přeložení na náměstí a 4. srpna sepsali petici (pod kterou se podepsalo 112 občanů), aby kaplan v Boskovicích zůstal. Biskupova dopověď byla sice okamžitá, ale striktně zamítavá. Dne 6. srpna došlo pak k dalšímu incidentu: před farou se shromáždil dav občanů, který provolával slávu kaplanu Scholzovi, došlo – pravděpodobně nedopatřením – i na rozbitá okna na faře.

Mezitím Scholz opustil 4. srpna Boskovice a uchýlil se ke svým rodičům do Loštic. Odtud požádal olomouckého arcibiskupa o přijetí do olomoucké arcidiecéze; to mu bylo potvrzeno dopisem dne 14. října 1863, dne 29. října dostal propuštění z brněnské diecéze. Od 30. října jej pak olomoucký arcibiskup jmenoval kooperátorem v Hranicích. V letech 1863–1865 byl kaplanem a kooperátorem v Hranicích (též předsedou

hranicke Občanské besedy Jurik), 1864 onemocněl, jako deficient byl 1865–1867 zámeckým kaplanem v Pohořelicích, poté kaplanem v Přerově, po uzdravení 1867–1870 kaplanem v Oseku, 1870–1878 kaplanem v Bělotíně. Roku 1879 si při zaopatřování nemocného v noci zlomil nohu a pak jako deficient dožil v Hranicích. Zde také 9. července 1881 náhle zemřel. Je dodnes hodnocen jako významný propagátor cyrilometodějského hnutí, českého národního hnutí, včelařství (napsal mnoho odborných článků o chovu včel) a sadařství.

Tak neslavně – pro něj samotného – skončila záslužná vlastenecká činnost kaplana Libora Scholze v Boskovicích. Boskovičtí vlastenci však na něj nezapomněli. Byl zvolen za prvního čestného člena čtenářského spolku Velen v Boskovicích. Jako reakci na tuto poctu pak Scholz z Hranic poslal do spolkové knihovny Velen řadu knih. Mezi nimi bylo i deset exemplářů jeho publikace o Hranicích na Mor. „Památky města Hranic“ z roku 1864, která vyšla roku 2006 v Hranicích jako reprint.

Jurek na výše citovaném místě podal stručný popis založení Čtenářského spolku Velen v Boskovicích a prvních let jeho existence do roku 1870. Z tohoto článku vycházejí všichni pozdější badatelé, kteří se zabývají touto tematikou. Nikdo si však nepoložil otázku, odkud Jurek své informace čerpal. A přesto na jiném místě v soupisu literatury o Boskovicích uvádí – nepřesně a neúplně – publikaci Františka Tichého „20 let činnosti spolku Velen“ (1883), která bohužel ve veřejných knihovnách není. Snad jediný dnes dostupný exemplář s titulem „Stručný nástin dvacítileté činnosti Čtenářského i zpěváckého spolku Velen v Boskovicích“ je uložen v knihovně Muzea Boskovicka v Boskovicích. Tichý svou publikaci o 32 stranách věnoval Eduardu Slovákovi, městskému radnímu, místopředsedovi a v té době předsedovi „čten., zpěv. i ochotnického spolku Velen“, jak se píše v dedikaci. Knížečka je doplněna přetiskem nových stanov spolku, schválených v Brně 4. května 1883.

Knihovna spolku Velen

Díky archivním dokumentům a Tichého spisku bychom mohli poměrně úplně vylíčit dějiny prvních dvaceti let Velen, ale předmětem našeho zájmu jsou především informace o první české veřejné knihovně při tomto spolku. Archivní materiály z let 1863–1890, byť neúplné, se nacházejí v boskovické pobočce Státního okresního archivu Blansko, i. č. 1–11. Dochoval se zde (původně v Muzejním spolku v Boskovicích) rukopisný návrh stanov spolku, datovaný 18. srpna 1863, i definitivní schválené stanovy, potvrzené brněnským místodržitelstvím v Brně 20. října téhož roku pod č. 24544. Na stanovách jsou podepsáni Čeněk Luňáček (tehdejší starosta Boskovic) a jako prozatímní výbor jsou podepsáni předměšťané František Morávek a Karel Trapl, Jan Novotný, Petr Luňáček (kloboučník), Jan Randula (koželuh), Tomáš Luňáček, František Randula a Hubert Pollak.

Stanovy spolku z roku 1863 obsahují 28 paragrafů a hned v prvním uvádějí: „*Účel spolku jest čtení, hovor a zábava společenská.*“ Pro naše téma je důležitý paragraf 15:

„Knihovník vede seznam všech kněh v knihovni se nálezajících (sic!) a udržuje pořádek v knihovně.“ A v závěrečném paragrafu se píše:

„Kdyby se spolek rozejíti měl, připadne jmění veškeré školní knihovni v Boskovicích. Kapitál ať zůstane nedotknutelný, a z jeho úroku at se každoročně dobré poučné knihy k vypůjčování pro mládež zbudují. Knihy buďtež do seznamu vtahnuté s dodatkem, odkud pocházejí.“ (Se zachováním pravopisu originálu.)

Ustavující schůze „Velena“ se konala 1. listopadu roku 1863 (podle zachovaného protokolu v boskovickém archivu) „v slovanské čítárni boskovické,“ která byla umístěna v hostinci U Františků Františka Kučery na náměstí č. 15/16, který roku 1924 koupil Jan Schneeweis (1877–1950) od rodiny Čechovy a provozoval v něm „Hotel Šnévajs“, dnes (2013) je zde řeznictví Steinhauser.

Hostinec U Františků, majitel František Kučera – na fotografii patrně kolem 1900. Převzato z brožury Jaroslava Jurka „Medailón z Boskovic“, vyd. Vlastivědné muzeum města Boskovic, nedat.

V rodinné kronice, kterou založil a vedl P. Stanislav Schneeweis, se uvádí: *Dům v době obrozenecké se jmenoval „U Františků“ a býval dostaveníčkem boskovských vlastenců. Později měl název „U Kučerů“. Dům koupil Jan Schneeweis (žil 9. 2. 1877 až 9. 3. 1950) od příbuzných Františka Kučery – paní Boženy Čechové a jejich sourozenců, žijících v Blansku, Vídni a Záhřebu v Jugoslávii, dne 23. 8. 1924.*

Bohužel o této „slovanské čítárně“ nebyly dosud nalezeny žádné bližší doklady, i když její existence je nesporná. Ale je možné, že už před vznikem „Velenu“ existoval v Boskovicích podobný slovanský čtenářský spolek, jehož kořeny lze hledat už v 50. letech 19. století? Tuto možnost přijímá Řezníčková svým tvrzením, že na témž místě, kde byla „čítareň slovanská boskovická“ v hostinci U Františků, bylo sídlo Čtenářského spolku Velen hned od jeho založení a původní spolek „Čítareň slovanská“ vplynul do „Velena“.

Ale nabízí se i mnohem jednodušší vysvětlení. Možná že majitel hostince František Kučera nazval některou z místností svého hostince dobově přitažlivým názvem „čítáreň slovanská“, kde si návštěvníci hostince mohli přečíst tehdejší české noviny. Tím se mohla zvýšit návštěvnost a tržba jeho podniku. Vzhledem k naprosté absenci jakýchkoli dokladů o nějakém spolku „Čítáreň slovanská“ v Boskovicích se přikláním k této druhé možnosti. Na druhé straně je zarážející, že by boskovičtí zaostali za mnohem menšími obcemi ve svém okolí, které měly už dříve vlastní čtenářské spolky.

87 přítomných členů-zakladatelů Veleno zvolilo 9 členů výboru, předsedou známého vídeňského pedagoga Petra Bílku, rodáka z Boskovic. Prvním knihovníkem spolku byl na ustavující schůzi Veleno zvolen „pan assistent“ František Bartoš. Ve funkci knihovníka byl jen dva roky, v letech 1865–1866 byl jednatelem Veleno. Bohužel se o něm nepodařilo zjistit vůbec nic. Jeho jméno se v boskovických matrikách nevyskytuje, zdá se, že nepocházel z Boskovic a brzy se odstěhoval, dokonce se jeho jméno v Tichého seznamu členů od založení spolku do Bílkovy smrti neobjevuje.

Vstup do „Hôtelu Šnévajs“ (původně U Františků) č. 16/15 na náměstí. (Fotografie z roku 1925 – archiv Ing. Jana Schneeweise)

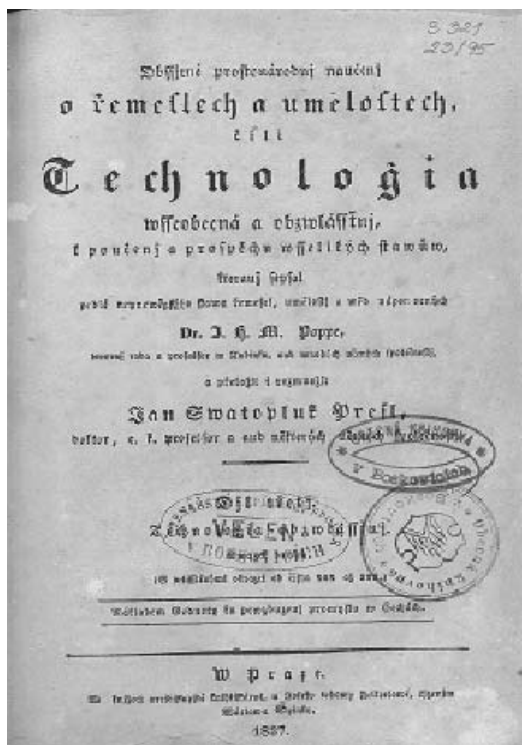
Před Hotelem Šněvajs bývala za protektorátu zastávka linkových autobusů

Podle zápisu z valné hromady z 5. listopadu 1863 měl Velen 102 členů, knihovna měla 75 svazků (v roce 1865 přibylo nově 27 svazků), 16 časopisů (14 z nich předplatil P. Bílka). Knižní přírůstky vznikaly hlavně dary čestných nebo řádných členů.

Na schůzi 19. listopadu 1865 byl zvolen knihovníkem nadučitel Jan Vacha, kterého zvolila valná hromada Veleny roku 1866 také sbormistrem. Stručný životopis Jana Vachy podala Martina Náhlíková v závěru své citované práce:

Jan Vacha „narodil se 5. června 1819 v Sepekovech v Čechách. Působil jako první učitel (rektor) a ředitel kostelní hudby v Boskovicích, kam byl povolán na základě dekretu, který vydal hrabě Alfons Mensdorff Pouilly dne 7. října 1855. Předtím než nastoupil do Boskovic, působil v Dalešicích na Krumlovsku jako podučitel nebo-li preceptor (od 1. dubna 1839 do 20. září 1840), dále v Řezovicích též jako podučitel (od 20. září do 31. srpna 1844).

Poté od 1. října 1844 až do 31. prosince 1847 vykonával funkci podučitele v Brně na škole v Nové ulici. Další jeho působiště bylo rovněž v Brně (od 1. ledna 1848 do 31. září 1852). Byl zde nejen učitelem a varhaníkem ve slezské robotárně, ale i domácím otcem a vychovatelem v ochranitelně pro zanedbanou mládež. Od 1. září 1852 do 10. listopadu 1855 zastával místo správce a učitele na II. opatrovně pro děti v Nových sadech v Brně. Dekretem za dne 23. prosince 1872 byl povýšen do funkce nadučitele. Dne 9. února 1883 byl zvolen představenstvem a výborem města Boskovice za čestného občana města. Při této události obdržel diplom podepsaný předními představiteli města, úřadujícím radním Edvardem Slovákem, druhým radním Antonínem Šmolem, třetím radním Al. Traplem, čtvrtým radním Al. Svátkem, místním farářem Ignatem Pecinou a nakonec Martinem

Kniha Jana Svatopluka Presla z roku 1837, zřejmě dar některého z členů „Velenů“, je dnes ve fondu Muzea Boskovicka. Legenda razítka ČTENÁŘSKÝ I ZPĚVÁCKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH ukazuje, že kniha byla zaevidována po 9. březnu 1966 a před 4. květnem 1883. Dvě razítka vpravo ukazují, že kniha byla později majetkem Obecní knihovny v Boskovicích.

Randulou. Jan Vacha zemřel roku 1886.“ Jurek připomíná, že Vachova dcera Hermenegilda se provdala za podučitele Jana Kubína, měla s ním sedm dětí, mezi nimi byl i později slavný malíř Otakar Kubín-Coubine. Zbývá jen podotknout, že podle zápisu ze schůze „Učitelského spolku hejtmanství Boskovického“ dne 19. 3. 1885 (uložen v boskovickém archivu) „*za více než 46tiletou namáhavou práci na národa roli školské významenán byl Jeho Veličenstvem záslužným křížem stříbrným s korunou.*“

Původně čtenářský spolek se od svého založení správně neomezil jen na půjčování knih, ale stal se postupně centrem hudebního a vůbec veškerého českého kulturního dění v Boskovicích. Nové Stanovy čtenářského i zpěváckého spolku „Velená“ v Boskovicích (tamtéž jako Stanovy z roku 1863 uložené původně v Muzejním spolku č. 443/IV-20) navrhli 14. ledna 1966 výboři Karel Trapl, Martin Randula, Edvard Slovák, Petr Luňáček, Karel Luňáček, Čenek Trapl, Kokojan Hinek, Josef Medritzer, Ondřej Kočvara, Frant. Černíček, Jan Wacha, Jan Kubín. Navržené stanovy schválil c. k. místo-president cis. král. místodržitelstva v Brně dne 9. března 1866.

Všichni funkcionáři vykonávali své spolkové povinnosti bezplatně, pouze funkce sbormistra byla placená. Stanovy v paragrafu 20 ukládají knihovníkovi věst „*seznam kněh nalézajících se v knihovni a udržovat tam pořádek.*“

V závěrečném paragrafu 34 jsou opět pokyny pro případ, že by se spolek rozešel:

„Kdyby rozešel se spolek, případne veškeré jmění školní knihovni boskovické. Kapitál zustane nedotknutý a přijde pod zprávu (sic !) městského úřadu, z úroků zjednájí se dobré knihy poučné, ježto pučují se mládeži. Knihy budtež zapsaný do seznamu, a budíž připomenuto odkud pocházejí.“

V roce 1871 (12. ledna) byl zvolen knihovníkem Tomáš Luňáček. Na konci roku 1871 měl spolek 120 knih. V března 1876 byl nově jako knihovník zvolen Alois Friedrich, klempíř v Dolním předměstí. Spolkové místnosti byly i nadále v hostinci Františka Kučery. Na valné hromadě 24. února 1878 byl novým knihovníkem zvolen František Boháček, který byl do téže funkce zvolen 16. února 1879, kdy měl Velen 73 členů a vyvíjel bohatou kulturní činnost.

Náměstí v Boskovicích počátkem 20. století

Na valné hromadě 24. února 1878 byl novým knihovníkem zvolen František Boháček, který byl do téže funkce zvolen i 6. února 1879, kdy měl Velen 73 členů a vyvíjel bohatou kulturní činnost.

Od 1. ledna 1882 přenesl Velen svou činnost do Panského (protože byl majetkem pánů z Boskovic) domu, který tehdy koupila od vrchnosti Občanská záložna (a proto se mu začalo říkat „Záložna“). 8. ledna téhož roku oslavil Velen své přestěhování slavnostní besedou za účinkování paní Karly Absolonové a Marie Gregorové. Protože se dosud nepodařilo nalézt archivní doklady, lze jen předpokládat, že do Panského domu byla přestěhována i knihovna Velenu.

Tichý na konci citované brožury otiskuje poslední (dnes nezvěstné) „Stanovy čtenářsko-zpěváckého a ochotnického spolku Velena“, které byly schváleny Winklerem v zastoupení c. k. místodržitele v Brně 4. května 1883. Předsedou spolku byl městský radní Edvard Slovák. Členové jsou uvedeni v abecedním pořádku, jejich počet dosáhl čísla 130. Spolek měl dva odbory: zpěvácký a divadelní. Paragraf 12 písmeno *c* velmi stručně stanoví, že *knihovník pořádá záležitosti týkající se knihovny*. Jinak se o knihovně nemluví.

Spolek „Velen“ v posledním desetiletí 19. století skomíral (výjimkou bylo uspořádání koncertu Antonína Dvořáka a jeho přátel roku 1892), ale na jeho místo nastupuje dvanáct nových spolků, v jejichž vedení jsou nejednou bývalí členové „Velen“, jenž byl úředně vymazán ze spolkového katastru OÚ Boskovice i. č. 137 až roku 1926 (pod č. 19369/25); poslední záznam o něm je z roku 1913, kdy byl jeho předsedou František Morávek a „Velen“ měl 32 členů.⁹

„Záložna“ na náměstí začátkem 20. století

Jedním z nových spolků byl Studentský spolek Bílka v Boskovicích, jehož knihovna později (přesná doba a bližší okolnosti nejsou známe) vplynula rovněž do spolku Obecná knihovna v Boskovicích, jak ukazuje razítka v knize Slavie (Svatopluk Čech) vydané roku 1893.

Také Stanovy ženského vzdělávacího spolku „Marta z Boskovic“ z 13. 5. 1900, uložené v MZA Brno, pob. Boskovice, fond MB, i. č. 1, uvádějí v článku 3d „knihovnu spolkovou a veřejnou čítárnu“.

Alespoň stručnou zmínku zaslouží spolek Politický klub v Boskovicích, jehož stanovy byly schváleny v Brně 12. února 1892; měl spolkovou místnost nejprve v Traplově hostinci „U bílého koníčka“ v Komenského ulici č. 157, později v hostinci u Korolů (Sušilova číslo 269), kde pořádal divadelní představení a měl knihovnu o 300 knihách, už dávno zaniklou beze stopy.

Vzdělávací spolek Dělnická beseda měl v roce 1892 95 knih, 50 korun v hotovosti a čítal šedesát členů, v roce 1889 už 75 členů. Předsedou byl Vincenc Dědič, místopředsedou Jakob Hejna, náměstkem Jan Vodáček. (Podle M. Richtrové, l. c. 21.)

O katolickém spolku Svornost se zmíníme níže.

Nejvýznamnějším spolkem v Boskovicích vzniklým v devadesátých letech 19. století byla nepochybně Tělocvičná jednota Sokol, která postupně přejímala aktivity odumírajícího Velenu. Po nezdařených předchozích pokusech byl boskovický Sokol definitivně ustaven výnosem c. k. Moravského místodržitelství v Brně 15. listopadu 1892. Stručný nástin tehdejších událostí podal Jiří Řezníček v citované práci Vznik a vývoj tělovýchovných spolků v Boskovicích (od poloviny 19. století do roku 1914). V této práci píše autor (aniž udal svůj pramen) mimo jiné:

„V roce 1899 zřídil Sokol veřejnou čítárnu, kterou umístil v hostinci pana Chaloupky (dům J. Čecha). Tyto místnosti však nebyly vhodné a bránily většímu rozkvětu čítárny. Proto v roce 1903 došlo k přenesení čítárny do panského domu, kde byla otevřena dvakrát týdně. Nebyla zde ovšem hojně navštěvována, a tak ještě téhož roku převedl Sokol zábavné knihy do obecní knihovny s podmínkou, že po tři roky si zde mohou členové Sokola půjčovat knihy zdarma. V roce 1905 Sokol přemístil veřejnou čítárnu do budovy gymnázia v Boskovicích.“ (s. 53)

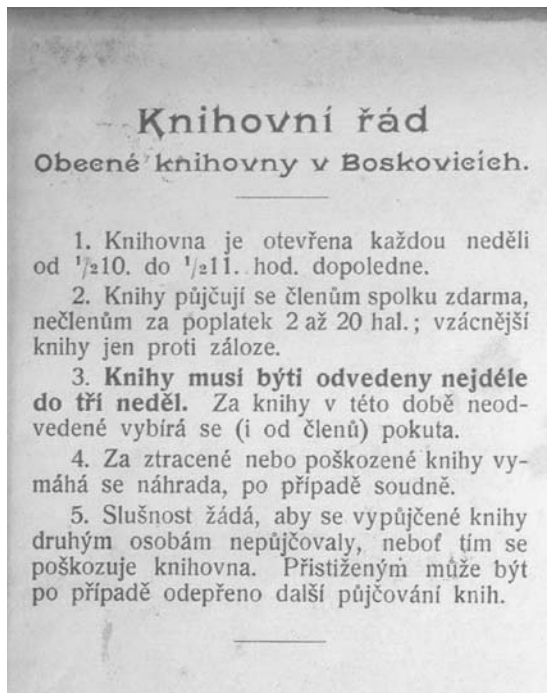
Je třeba poznamenat, že uvedený hostinec byl stále též hostinec U Františků, který se stal majetkem Jana Čecha, jenž jej pronajal Šimonu Chaloupkovi z Lysic. Po čítárně Velenu a Svornosti tak Sokol zde zřídil další čítárnu, ale není jasné, zda to bylo stále v týchž místnostech. Autor mylně hovoří o obecní knihovně místo správného „obecná knihovna“, která se i s knižním fondem Velenu a Sokola přestěhovala z Panského domu na náměstí do budovy gymnázia.

Obecná knihovna v Boskovicích

Za dosud blíže neobjasněných okolností vznikl nový spolek Obecná knihovna v Boskovicích, jejíž knihovní řád, datovaný 17. února 1891, se dosud zachoval v knižním fondu dnešní městské knihovny. Původně jsem se domníval, že Obecná knihovna vznikla vplynutím původní knihovny Velenu do nového spolku hned roku 1891. Ale ve fondu dnešní Městské knihovny v Boskovicích je výtisk povídek Václava Beneše Třebízského „Z různých dob“, který vyšel roku 1895 a ve kterém je na titulní straně razítko „ČTEN. PĚV. OCHOTNICKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH“.

Knihovna „Velenu“ tedy existovala ještě roku 1895, i když vedle ní od roku 1891 existovala Obecná knihovna. Dnes nelze říci, kdy se obě knihovny sloučily pod hlavičkou Obecné knihovny.

Následující fotografii reprodukoval Jurek ve své brožuře Čtení o minulosti města Boskovic s titulkem VÝBOR BÝVALÉHO SPOLKU „VELEN“. Ale originál fotografie, dnes uložený v Muzeu Boskovicka

Druhý nejstarší (nedatovaný) Knihovní řád Obecné knihovny v Boskovicích.

(i. č. 028, přír. č. 66/30), je označen jako fotografie prvních učitelů měšťanské školy z roku 1893. Text je napsán tužkou na zadní straně fotografie spolu se soupisem jmen osob na fotografii, někde úplnějším než popis u Jurka: (zleva stojící) Zachoval Robert, Prchal Ferdinand, Kupka, Jarušek, P. Chramosta, Jurek, (zleva sedící) P. Škarda, Chytilová, Sládková, Šustrová, Tichý Fr.

Podle tohoto soupisu na rubu fotografie je zřejmé, že nejde o výbor „Velenu“, i když někteří ze jmenovaných učitelů byli členy a funkcionáři „Velenu“.

Podle listiny v boskovickém pracovišti MZA Brno, pob. Blansko, fond OkÚ Boskovice, i. č. 616, K 250 (listiny od 1890), fol. 36–39 byla povolena činnost Spolku Obecná knihovna v Boskovicích c. k. Moravským místodržitelstvím v Brně 17. října 1890. Příslušná listina zní:

Slavné c. k. hejtmanství v Boskovicích!
Výnosem veleslavného c. k. místodržitelství v Brně
ze dne 17. října 1890 povoleno zřízení spolku
Obecná knihovna v Boskovicích.
V nejhlubší úctě podepsaný dovoluje si tudíž ozná-
miti, že 4. t. m. konati se bude ustavující valná
schůze téhož spolku a to o 7. hod. več. v místnostech
záloženských v Boskovicích s programem:
a) Předčítání stanov
b) Přijímání členů
Volba funkcionářů
d) Volné návrhy
V Boskovicích 1. ledna 1891
Ferdinand Prchal
proz. předseda

Je zřejmé, že se roku 1890 vytvořil prozatímní výbor v čele s Ferdinandem Prchalem, z jehož iniciativy byl sepsán návrh stanov spolku, které pak byly schváleny, ale bohužel se dnes nezachovaly. Naopak se zachoval na (témž místě) přípis o výsledku voleb funkcionářů Obecné knihovny na ustavující valné schůzi:

Slavné c. k. okres. hejtmanství!
V hluboké úctě podepsaný dovoluje
sobě oznámiti výsledek volby funkcionářův pro rok 1891 nově konstituovaného spolku „Obecná knihovna v Boskovicích“.
Předsedou zvolen František Jarušek,
nadučitel dívčí školy v Boskovicích.
Ostatními členy výboru zvoleni pp.
Dr. J. Kirchmann, vdp. J. Škarda, K.
Lipka, místopředseda, Ferd. Prchal, jednatel
em s funkcí pokladníka, L. Prchal

I. a A. Polák II. knihovníkem.

Revisory účtů zvoleni byli pp. vlp.

A. Bednář a František Seidl.

Náhradníky: pp. Frant. Kupka

a K. Slovák.

V Boskovicích 13. ledna 1891.

Frant. Jarušek

předseda

(Čumová l. c. uvádí jméno předsedy mylně „Janoušek“).

Jak dlouho byl Jarušek předsedou spolku Obecná knihovna, nelze z archiválií zjistit. Ale podle záznamu ve spolkovém (německy psaném) katastru okresu Boskovice byl Franz Jarušek už roku 1904 předsedou „Čten. zpěv. spolku Velen“, který měl tehdy 110 členů; v roce 1907 jej v této funkci vystřídal Karel Slovák.

O Jaruškovi píše Tichý v citované brožurce (s. 18):

*„A aby spolek ničeho neopomenul, co by ku šlechtění a vzdělání členů sloužilo, pořádal v místnostech spolkových divadelní představení, která se velké oblibě u obecnstva těšila. Velkých zásluh o zařízení stánku Thaliina, jakož i o zdárný vývin divadelního umění, dobyl sobě p. FR. JARUŠEK po-
něvadž jeho přičiněním počalo se roku 1870 poprvé hráti a on takto zapo-
čal dílo, které jest v plném lesku a spolku Veleny k nemalé cti a slávě slouží.“*

O zmíněné divadelní premiéře píše podrobně také J. Jurek ve své brožurce „Čtení o minulosti města Boskovic“ na s. 25–27. Ale ani u jednoho ze jmenovaných autorů nenajdeme bližší biografické údaje o Františku Jaruškovi, dokonce chybí i jeho osobní spis v Okresním archivu. Potřebné údaje najdeme zejména v kronikách obecné chlapecké a obecné dívčí školy v Boskovicích. Podle nich se František Jarušek narodil 1849 v Lipovci u Blanska jako syn tamního nadučitele. Vystudoval v Brně, od roku 1867 do roku 1869 sloužil jako podučitel ve Křtinách. 7. prosince 1869 se stal mladším učitelem v Boskovicích na chlapecké obecné škole na Komenského ulici. 2. prosince 1872 byl jmenován skutečným učitelem. Působil také jako varhaník ve farním kostele sv. Jakuba St. A kromě toho vyučoval hře na klavír. 15. září 1884 byl jme-

Knihovní řád
spolku
„Obecná knihovna“ v Boskovicích.

1. Knihy se půjčují každou neděli od 11.—12. hod. dopól. v místnostech spolkových.
2. Knihu vypůjčiti si může každá řádná osoba dospělá bytem v Boskovicích, proti níž není dle náhledu p. knihovníka žádných důvodův.
3. Činní členové spolku, neplatí se knih žádného poplatku. Každý jiný zaplatí z každé knihy při vypůjčení poplatek 2 kr.
4. Knihu vypůjčiti lze na dobu výděle 4 neděl. Ponechá-li si kdo knihu déle, platí se nečlenu i členu spolku za každý týden zvlášť poplatek 2 kr. z každé knihy.
5. Zdráhá-li se kdo zaplatiti poplatek, oznámí p. knihovník členu výboru spolkovému, nečlenu odepře další půjčování knih.
6. Odepře-li p. knihovník zapůjčení knihy, lze se z toho odvolati k výboru, kterýž rozhodne.
7. Poškodí-li kdo knihu, je povinen škodu nahraditi.
8. Ztratí-li kdo knihu, je povinen ji zaplatiti.
9. Půjčovati knihy vypůjčené sobě třetí dovoleno není; půjčí-li ji kdo přec, ručí sama za způsobenou škodu.
10. Náhradu škody vymáhá výbor v přičině potřeby soudně.

V Boskovicích, 17. února 1891.

Výbor.

nován nadučitelem v nově zřízené dívčí obecné škole v Růžové ulici, kde působil až do odchodu na odpočinek.

V kronice dívčí školy v Boskovicích je zápis o jmenování Františka Jaruška ředitelem výnosem ministra kultur a vyučování ze dne 18. prosince 1909 č. 32036. Dekrety uznala moravská Zemská školní rada výnosem ze dne 5. září 1909, č. 22609. Následuje opis souhlasu s odchodem na trvalý odpočinek ze zdravotních důvodů od konce měsíce září 1909 s výsluhou 3.300 korun ročně, což je plná výše posledního ročního platu ředitele Jaruška.

Na závěr jsou v této kronice přepsány dopisy boskovických spolků, jejichž čestným členem ředitel Jarušek byl: učitelský spolek hejtmanství Boskovického, hospodářský spolek pro okres Boskovice, kostelní konkurenční výbor, obecná knihovna, spolek „Velen“, spolek vojenských vysloužilců, byl členem c.k. okresní školní rady a na závěr čestný občan města Boskovice. Kromě toho měl Jarušek ještě vyznamenání jako majitel zlatého záslužného kříže a čestné medaile za 40 let věrné služby. Jako poděkování za jmenování čestným občanem Boskovic 7. srpna 1903 zřídil Jarušek 30. května 1904 nadaci, podle níž byli každoročně na začátku školního roku poděleni dva žáci a dvě žákyně z výtěžku renty zřízené 1. září 1903. V diplomu o udělení čestného občanství (uložen v Muzeu Boskovicka) je dopis z 25. listopadu 1909, ve kterém obecní zastupitelstvo, jehož členem Jarušek dlouhá léta byl, děkuje Jaruškovi za jeho činnost – zřejmě při Jaruškovu odchodu do důchodu. Jarušek zemřel jako svobodný 6. března 1920 v Boskovicích. Jeho podobu známe z výše otištěné fotografie členů učitelského sboru měšťanské školy roku 1893.

Ve Spolkovém katastru okresu Boskovice z roku 1904¹⁰ je záznam, že spolek Obecná knihovna v Boskovicích byl úředně povolen 25. srpna 1897, jeho předsedou je učitel Ferd. Prchal (bývalý člen Velenu – jb). Zřejmě došlo k chybě úředníka při datování úředního schválení Spolku Obecná knihovna.

Podle záznamů v citovaném spolkovém katastru okresu Boskovic vedeném německy od roku 1904 se dovidáme jména předsedů a počet členů v jednotlivých letech:

roku	1904	59, Ferdinand Prchal, učitel
	1906	59, Ferdinand Prchal, učitel
	1908	65, Ferdinand Prchal, učitel
	1907	61, Tamchyna
	1909	61, Ferdinand Prchal
	1910	76, Ferdinand Prchal
	1911	73, Ferdinand Prchal
	1912	67, Ferdinand Prchal
	1913	86, Ferdinand Prchal
	1914	90, Ferdinand Prchal
	1915	nevyplněno, Ferdinand Prchal
	1916	nevyplněno, Ferdinand Prchal
	1917	nevyplněno, Ferdinand Prchal
	1918	nevyplněno, Ferdinand Prchal
	1921	nevyplněno, Ferdinand Prchal

Ferdinand Prchal se narodil 25. května 1861 v Boskovicích. Jako učitel působil více než 40 let (Spešov, Újezd u Blanska, v Boskovicích od 1882). Jako nadučitel vyučoval na dívčí škole v Růžové ulici, kde byl ředitelem F. Jarušek, ale zasloužil se o rozvoj zemědělského školství v Boskovicích. Od roku 1887/8 vyučoval na Zimní hospodářské škole v Komenského ulici, o jejíž založení se zasloužil a v níž se tehdy vyučovalo dvakrát týdně. Zde působil jako výpomocný učitel od počátku do školního roku 1911/12, kdy už se škola nazývala Zemská zimní hospodářská škola. Nadučitel Prchal zemřel 11. 7. 1929 ve věku 68 let.¹¹

Podle Knihovního řádu Obecné knihovny ze 17. února 1891, kde je podepsán „Výbor“, se knihy půjčovaly každou neděli od 11 do 12 hodin v místnostech spolkových. Zřejmě sídlila Obecná knihovna v místnos-

tech na Panském domě, kde převzala knihovnu „Velenu“. Podle Kniese (Boskovský okres, Brno 1904, s. 71) „o vzdělání se stará mimo školy knihovna, přes 1 200 svazků.“ V roce 1906 byla Obecná knihovna umístěna v budově gymnázia snad současně s muzeem, ale ani Čumová l. c. (stejně jako Řezníček) pro své tvrzení neuvádí pramen.

20. října 1905 podala Obecná knihovna spolu se Sokolem městské radě (město bylo majitelem budovy) žádost o propůjčení místností pro knihovnu v přízemí budovy gymnázia včetně vytápění a osvětlení. V žádosti podepsané Ferdinandem Prchalem (za knihovnu) a Josefem Kirchmannem (za Sokol) se mj. uvádí velký stav knižního fondu – 1600

Gymnázium v Boskovicích – po dokončení stavby v roce 1903

svazků. Žádosti bylo vyhověno v listopadu 1905 a knihovna pod názvem Obecná se zřejmě krátce potom přestěhovala do gymnázia. Zároveň dostala od města finanční dotaci na provoz knihovny ve výši 40 korun.

V témž roce nastoupil v Obecné knihovně jako knihovník profesor gymnázia Jan Schubert. Je pravděpodobné, že dosavadní knihovníci Polákovi (jinak neznámi) knihovnickou funkci nezvládali, proto jí byl pověřen hned po nástupu na boskovické gymnasium nový, začínající profesor.

O dalším vývoji Obecné knihovny nevíme téměř nic. Ani ve výročních zprávách gymnasia Boskovice nelze nalézt jakékoliv údaje týkající se této záležitosti, zejména umístění knihovny. V Katalogu krajinské výstavy v Boskovicích roku 1912 se uvádí (s. 49), že Obecnou knihovnu zastupoval v kulturně-historickém odboru jeho předseda MUDr. Karel Snětina, městský lékař. Nadučitel Prchal, předseda spolku Obecná knihovna, byl členem hlavního organizačního výboru výstavy.

Spolek Obecná knihovna dostával od roku 1905 od města Boskovice roční dotaci 25 K, jak je uvedeno každoročně v protokolech městského představenstva.

Roku 1924 při opravě báně radniční věže byl do ní vložen nový pamětní spis, který podle Jurka v jeho brožurě „Tak žilo město“ (s. 32) sepsali Fr. Tichý, J. Korec, dr. Snětina a prof. Schmidt, ale na dochovaném opise pamětního spisu (MZA Brno, pobočka Blansko, pracoviště Boskovice, K-220, i. č. 1606) je sedmistránkový text tohoto pamětního spisu o tehdejších Boskovicích, který sestavil učitel a kronikář Josef Korec a který byl uložen do báně v srpnu 1924. Na poslední stránce je stručný záznam o veřejné knihovně v Boskovicích:

Čítárnu a knihovnu spravovala knihovnická rada jmenovaná obecním zastupitelstvem, jež zvolila knihovníkem profesora p. J. Schuberta. Do roku 1920 patřila knihovna spolku Obecná knihovna a bude jeho majetkem do roku 1930, načež přejde v majetek obce.

Tehdy čítala knihovna 2788 svazků, nyní má 3980 svazků.“

Toto dobové svědectví ukazuje, že obecní knihovna od počátku disponovala knižním fondem spolku Obecná knihovna, ale jen jako zapůjčeným majetkem. Není jasné, proč právě roku 1930 měl majetek spol-

ku Obecná knihovna přejít do majetku města. Podle spolkového registru posledním předsedou spolku byl v roce 1921 F. Prchal. Zanikl snad spolek v roce 1922? Podle pamětního spisu ještě roku 1924 existoval! V roce 1926 figuruje Ferdinand Prchal jako předseda Knihovny rady. V jeho osobě a v osobě knihovníka prof. Schuberta existovala perzonální unie vedení spolku Obecná knihovna a Obecní knihovny města Boskovic ještě v této době, kdy už o oficiální existenci spolku lze pochybovat. V katastru spolků v okrese Boskovice, který je uložen v boskovickém archivu, byl spolek Obecná knihovna úředně vymazán až 19. 5. 1940.

(Poznámka: Vzhledem k výše uvedeným údajům je potřebí odmítnout tvrzení kolektivu autorů v Historickém místopisu Moravy a Slezska 1848–1960, svazek V, Profil Ostrava 1976, s. 122, že Městská knihovna v Boskovicích byla založena roku 1906. K omylu došlo zřejmě proto, že toho roku se Obecná knihovna nastěhovala do budovy gymnázia.)

Obecní (městská) knihovna v Boskovicích od vzniku Československa

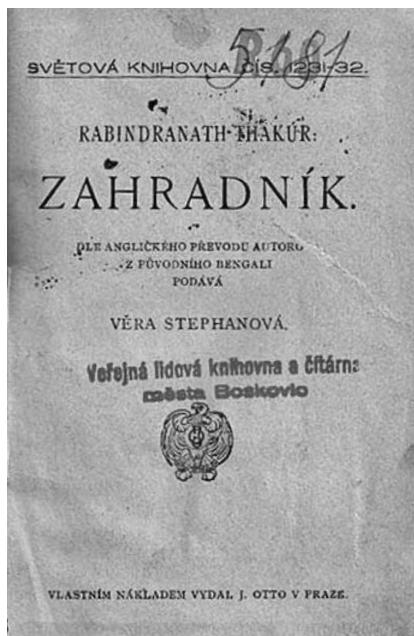
Činnost obecních knihoven před vznikem Československé republiky probíhala spontánně, nebyla regulována žádným zákonem. Teprve 22. července roku 1919 byl přijat zákon č. 430 o veřejných obecních knihovnách, doplněný nařízením vlády ČSR z 5. listopadu 1919 o provádění tohoto zákona. Každá obec byla povinna zřídit obecní knihovnu a financovat ji podle počtu svých obyvatel. Zákon doporučoval včlenění spolkových knihoven do obecní, ale v Boskovicích k tomu došlo až po 2. světové válce. Bylo nařízeno, aby každá knihovna měla neplacenou knihovnickou radu jako svůj řídicí orgán s právem jmenovat knihovníka a další síly a dbát, aby jim obec platila finanční odměny. Těmito ustanoveními se z obecních knihoven staly důležité kulturní instituce, které někde jako jediné pečovaly o vzdělání a hodnotnou zábavu obyvatel.

Podle tohoto zákona se postupovalo i v Boskovicích, kde knižní fond spolku Obecná knihovna vplynul jako zapůjčený majetek do Obecní knihovny, jak bylo výše doloženo.

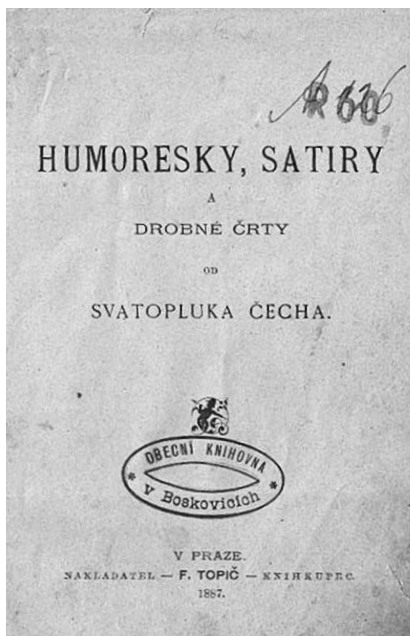
Je zajímavé, že na knihovnické radě z ledna 1921, pod níž je podepsána „Knihovnická rada“, zůstává název „Knihovnický řád obecné knihovny v Boskovicích“, nikoli „obecní“. Tyto „Knihovnické řády“ byly zřejmě vytištěny už

Prof. Jan Schubert na maturitním tablu roku 1922

Razítko Veřejná lidová knihovna a čítárna města Boskovic (na knížce z roku 1921, neznámého datování)

Razítko OBECNÍ KNIHOVNA v Boskovicích (na knížce vydané roku 1887)

dříve, protože podle protokolu ze schůze rady města Boskovic 7. ledna 1921 bylo usneseno, že knihovná rada dostane jako dotaci pro městskou (ani obecnou, ani obecní) knihovnu 3600 K.

Veřejná (městská) čítárna byla otevřena 8. ledna 1921 ve dvou místnostech v prvním patře bývalé židovské školy tehdy č. 43a, nyní Bílkova 7. Ale je zřejmé, že se zde zařizovala už počátkem školního roku 1920/1, kdy se sem přestěhovala z gymnázia. Podle protokolu ze schůze rady města Boskovic z 20. ledna 1921 protestuje Městská knihovna a spolek Obecná knihovna proti záměru vystěhovat knihovnu případně čítárnu z nynějších místností v domě č. 43a v židovské čtvrti (dnes Bílkova 7) a z některé z těchto místností zřídit byt po strážníka. Rada tento záměr rovněž zamítla, takže veřejná knihovna s čítárnou,

„která se zříditi musí“ (jak píše politický komisař Boskovic Okresní politické správě v Boskovicích 27. 9. 1920), a spolek Obecná knihovna zůstaly na svém místě. V lednu 1921 existovaly v Boskovicích stále ještě dvě knihovnické instituce, ale knižní majetek spolku přešel do užívání Městské knihovny, jak o tom svědčí dvojice razítek Obecné a Obecní knihovny v Boskovicích v jedné a téže knize. Po sloučení obou knihoven se pro novou knihovnu užíval název „Městská knihovna a čítárna v Boskovicích“, jak dokládají otisky razítka v knihách a písemnostech.

V roce 1922 měla Městská knihovna 246 čtenářů a 3464 svazků (podle údajů v boskovické pobožce SOKA Blansko, fond MB, kart. 121). V tomto knižním fondu bylo 2 320 knih zábavných, 726 naučných, 388 čísel (nikoli titulů) časopisů a pouhých 30 knih pro mládež.

Ferd. Prchal oznámil roku 1921 městské radě, že za člena Knihovny rady Obecné knihovny byl zvolen místo Josefa Sekaniny ředitel školy František Pinkas. V roce 1923 rezignoval prof. gymnázia Vladimír Březík na funkci člena Knihovny rady. O knižním fondu knihovny v roce 1924 podává informaci Pamětní spis, o kterém jsme se zmínili výše.

Místní odbočka Československé obce legionářské darovala 25. 5. 1926 obecní knihovně svou knihovnu, ale ta neměla možnost ji umístit, protože neměla potřebný regál, a proto Knihovny rada (předseda Ferd. Prchal a jednatel učitel Rudolf Vaněk) žádala obec o částku na jeho pořízení. V roce 1927 se opravovaly knihovny místnosti v bývalé židovské škole: půjčovna, místnost (do té doby čítárna) s knihami na regálech a předsíň. Chyběla tedy povinná čítárna. V prosinci 1928 žádala Knihovny rada město Boskovice, aby knihovně byla zvýšena dotace, která do té doby činila 3 600 Kč ročně. Nově byla dotace zvýšena na 3 970 Kč.

Knihovní řád

obecné knihovny v Boskovicích.

1. Knihy se půjčují v době stanovené obvyklými vyhláškami knihovny.
2. Půjčují se jen na čtenářské legitimace, jež vydává knihovník. Poplatek za půjčení obnáší 20 haléřů až 1— K. Nutno též splatiti zálohu 10— K, která však vrátí.
3. Knihy musí býti odevzdaný nejpozději do 14 dnů. Chce-li si někdo knihy ponechat déle, třeba žádati o půjčení na dalších 14 dní.
4. Knihy mimo svou domácnost půjčovati je zakázáno.
5. Poškození a ztrátu knihy hradí majitel legitimace.
6. Každou změnu bydliště nutno bezodkladně oznámiti.
7. V zájmu čtenářové je, aby vypůjčenou knihu v knihovně hned prohlédl a na její závady knihovníka ihned upozornil, neboť za každé poškození knihy ručí předešlý vypůjčovateli, který knihu vrátil a poškození její neoznámil.
8. Kdo poruší hrubě knihovní řád, pozbuje práva vypůjčovati.

V Boskovicích v lednu 1921.

Knihovní rada.

Jaroval
pan Oldřich Mrázek
z Boskovic,
studijní V. tří. státní učil. gymn.
moje listopadu r. 1925.
Jana Schubert
knihovník.

Knihovní řád obecné knihovny v Boskovicích, razítko Veřejná knihovna v Boskovicích, záznam a podpis knihovníka Jana Schuberta z roku 1925

V listopadu 1929 se konaly volby do Knihovní rady. Byli zvoleni Bohumil Vrbický, klempíř, Josef Prudký, učitel a Leopold Procházka, úředník, k dosavadním členům Karlu Snětinovi, Františku Pinkassovi a dalším.

V boskovickém archivu (fond MB, K 51, i. č. 370) je uložen předběžný rozpočet (návrh) knihovny na rok 1930:

na knihy a vazbu	4 000 Kč
na osvětlení	200 Kč
na otop	550 Kč
na úklid	300 Kč
na nový regál	100 Kč
na služné knihovníkovi	3 600 Kč
Celkem	9 650 Kč

(Richtrová, l. c. 31)

Od roku 1906 až do roku 1936 byl knihovníkem městské knihovny Jan Schubert (Šubrt), od roku 1906 profesor boskovického gymnázia s aprobací latina, řečtina a „malá“ čeština. Narodil se 25. dubna 1880 ve Zhoří (okres Jihlava), zemřel 14. září 1958. Jeho bývalí studenti vzpomínají ve sborníku 100 let Gymnázia Boskovice, že byl původně důstojníkem v c. k. rakousko-uherské armádě a vojenský dril uplatňoval i ve svých vyučovacích hodinách, zejména v němčině. Podle vzpomínek maturanta reál. gymnázia Františka Kováře byl prof. Schubert skvělý člověk a vlastenec, který hlasitě plakal, když německá Wehrmacht obsadila 16. března 1939 budovu reálného gymnasia a dalších boskovických škol.

Jako knihovník pobíral Schubert odměnu 2400 Kč, pak jen 1200 Kč, od roku 1930 1800 Kč. Roku 1940 odešel do důchodu.

Podle svědectví Schubertovy dcery (provdané Výskalové) zastával prof. Schubert funkci knihovníka nejprve Obecné knihovny, později Obecní (Městské) 30 let, tedy od roku 1906, kdy nastoupil na gymnázium v Boskovicích. Kde byla knihovna umístěna? Ještě roku 1934 stále byla v bývalé židovské škole (viz Almanach města Boskovic, 1934, s. 16). Paní Výskalová mně vyprávěla, že se půjčovalo v prvním poschodí domu čp. 41 (dnes číslo 11) v Bílkově ulici; podobně ještě v 80. letech minulého století mně bývalí studenti gymnázia vyprávěli, jak pomáhali knihovníku prof. Schubertovi v domě tehdy čp. 41 (dnes 11) v Bílkově ulici, kde ve volných chvílích hrávali na chodbě v přízemí stolní tenis.

Bohužel není jasné, kdy a proč ke stěhování knihovny došlo. Podle tvrzení Richtrové už roku 1936 byla knihovna umístěna v Bílkově ulici č. 41 (nyní č. 11) v 1. poschodí, ale jejím pramenem byly webové stránky Kulturních zařízení města Boskovice, které se opírají o mé zmíněné ústní informace. Bohužel nebyly dosud nalezeny žádné písemné doklady. M. Richtrová pokračuje (l. c. 34): „Za léta 1936–39 se nedochovalo žádné informace o knihovně. /.../ Pouze z roku 1938 víme, že proběhla volba nových členů z řad čtenářů do knihovní rady s působností od roku 1939. Zvoleni byli František Pelikán (zvolen předsedou) a Jaroslav Branský. Za stranu komunistickou byl zvolen Rudolf Musil, ale ani ne o měsíc později byl své funkce zproštěn.“

Bývalá židovská škola v roce 2011 (foto Ing. Parma)

Knihovní rada opakovaně žádala o přidělení vhodnějších prostor, naposledy 2. listopadu 1939 si knihovní rada stěžovala na tehdejší umístění knihovny. Kde však bylo tehdy sídlo knihovny? Richtrová píše „snad v Bílkově 11“. Ale proti tomuto mínění lze uvést jednak vypravování dcery Schubertovy a starších absolventů gymnázia, kteří mně roku 1988 vyprávěli, že se knihovna ještě před druhou světovou válkou přestěhovala zpět do bývalé židovské školy (Bílkova 7). Musím se přiznat, že si vůbec nepamatuji Městskou knihovnu v Bílkově č. 11; vzpomínám si, že jsem si jako malý hoch (narodil jsem se 1928) chodil vypůjčovat knihy do Městské knihovny, ale dodnes jsem přesvědčen, že to bylo do bývalé židovské školy, tedy Bílkova 7. To mi potvrdil i MUDr. Jan Špička (nar. 1921), který prožil dětství s rodiči v bývalém židovském městě a který mně ještě roku 2013 tvrdil, že Městská knihovna byla v Bílkově

7 (tedy v bývalé židovské škole), na její umístění v Bílkově 11 si nepamatoval. Dobře si pamatuji na tehdejšího ředitele knihovny Josefa Dudka, který vedl knihovnu v Bílkově ulici č. 7. Bohužel se nepodařilo najít žádné písemné svědectví, kdy se městská knihovna přemístila z domu č. 7 do č. 11 a zpět, ale došlo k tomu nepochybně mezi lety 1934–1938.

Na přípis ze 7. 11. 1939 městská rada odpověděla příslibem místností pro knihovnu v nové obecní chlapecké škole (Richtrová l. c. 34-5), ale posléze koncem roku 1939 byla Městská knihovna přestěhována do suterénu tehdejšího reálného gymnázia.

Roku 1935 žádal Akademický klub Boskovice (petici podepsala starostova dcera Mlada Šlahůnková a Oldřich Stěnička) o zřízení čítárny a o zastoupení v Knihovní radě. Město se obrátilo na Sokol o poskytnutí místnosti pro čítárnu, ale když bylo odmítnuto, sdělilo Akademickému klubu jednoduše „není místo“.

Prof. Schubert napsal městské radě, že se k 1. 1. 1935 vzdává své remunerace (odměny) ve prospěch nezaměstnaného učitele Františka Fabiánka, který požádal o místo knihovníka. Předseda Knihovní rady MUDr. K. Snětina a jednatel J. Prudký přišli se záměrem jmenovat Schuberta vrchním knihovníkem, kdežto Fabiánka jemu podřízeným knihovníkem. Ale nakonec všechno dopadlo jinak. Schubert pro zdravotní potíže rezignoval na funkci knihovníka a 4. listopadu 1935 byl knihovníkem jmenován Josef Dudek, odborný učitel. Jeho funkce byla čestná, neplacená, pouze s odměnou 2400 Kč ročně. Mezitím Fabiánek obdržel učitelské místo poblíž Boskovic.

Na začátku roku 1936 byl tedy knihovníkem městské knihovny odborný učitel Josef Dudek (11. 12. 1893 Petrov u Kunštátu – 8. 7. 1981 Boskovice). Popsal své zážitky z první světové války, kterou prožil jako voják v Haliči a jako legionář na italské frontě a na Slovensku, odkud se vrátil roku 1919. (Některé pa-

Josef Dudek (foto z občanského průkazu)

sáže rukopisu otisky Vlastivědné listy v několika číslech po roce 2000.) Měl trvalé bydliště v Sychotíně, působil jako odborný učitel měšťanské školy v Kunštátě na Moravě (1. 10. 1924–30. 4. 1929), v Letovicích (1. 9. 1929–30. 6. 1933), zde získal způsobilost vyučovati na živnostenské škole pokračovací (roku 1930 absolvoval Kurs obchodních předmětů při státní průmyslové škole v Brně). S platností od prosince 1929 byl potvrzen na odborné škole kovodělné v Letovicích jako učitel obchodních předmětů v I. ročníku. Byl přeložen v srpnu 1933 do Boskovic, kde vyučoval na měšťanské škole a stal se zde zástupcem ředitele. Do Boskovic stále dojížděl ze Sychotína.

Dne 9. října 1938 byli do Knihovni rady vylosováni noví členové Stanislav Novák (za lidovou stranu) a Josef Langer (za KSČ). Předsedou KR byl B. Mazal. Ale už 3. ledna 1939 byla Knihovni rada obměněna: Jejím předsedou se stal ředitel gymnázia Frant. Pelikán, pokladníkem prof. Ontl, jednatelem studující filozofie Antonín Sychra (později univerzitní profesor muzikologie na Karlově univerzitě), členové Jaroslav Branský a Rudolf Musil (za Julia Strnada). 10. 7. 1939 byl členem Knihovni rady jmenován Jos. Večeř, berní správce v. v.

OSMÉ VYDÁNÍ.

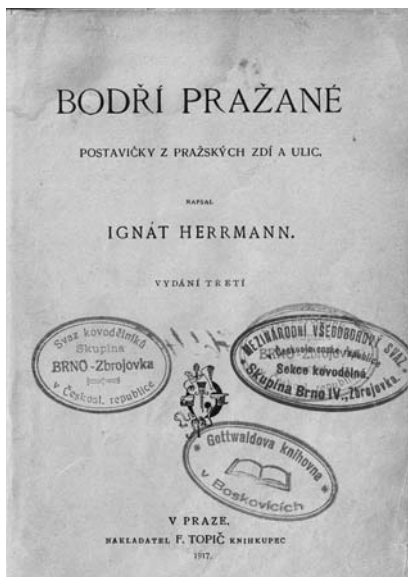
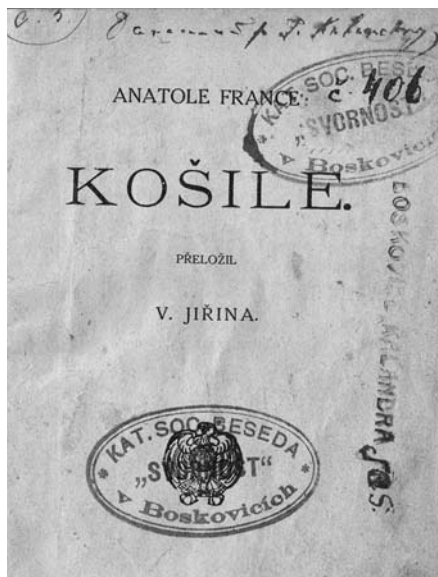

Razítko Riegrovy knihovny

Na základě zákona č. 430 z roku 1919 vznikla postupně v českých zemích soustava okresních a obvodových knihoven, jejichž úkolem bylo rozesílat do obcí vyžádané putovní soubory knih. V okrese Boskovice nebyla zřízena žádná obvodová knihovna, byly zde založeny jen dvě okresní knihovny, a to v Boskovicích (pro soudní okres Boskovice) a v Kunštátě (pro soudní okres Kunštát). Zajímavý je dokument uložený v Okresním archivu Blansko, pobožce Boskovice, z fondu Okresního úřadu v Boskovicích, kart. 363, z něhož se dozvídáme o existenci Okresní knihovny Riegrovy v Boskovicích. Byla zřízena roku 1929 jako obvodní knihovna, která by mohla půjčovat každoročně proměnlivé soubory asi 20–30 svazků do malých a chudých obcí Boskovicka. Ministerstvo školství a národní osvěty darovalo pro tuto knihovnu soubor knih, také spolek Svatobor věnoval knihy v hodnotě 3 000 korun. Knihovna začala plnit svůj úkol v zimě 1930–1931 a půjčovala do 21 obcí 347 svazků knih. V roce 1931 dostala od ministerstva další knihy, takže měla ve fondu téměř 500 svazků. Roku 1937 měla Riegrova knihovna 559 svazků beletrie, 143 naučných knih; půjčovala do 47 obcí, čtenářů bylo 718, výpůjček 2290. (Richtrová, l. c. 39)

Její knihovníkem byl odborný učitel na měšťanské škole v Boskovicích, od 1932 do 1938 ředitel školy v Protivanově Pavel Šlahúnek. Narodil se 19. 9. 1886 v Domaníně; přišel do Boskovic roku 1919 jako odborný učitel na měšťanskou školu. Ve školním roce 1921/22 vyučoval zároveň jako výpomocný učitel na Zemské zimní hospodářské škole, jejíž název byl roku 1922 změněn na „Zemská odborná škola hospodářská“. 11. 7. 1929 se stal starostou města Boskovic za stranu republikánskou. Byl hlavním iniciátorem návštěvy T. G. Masaryka v Boskovicích roku 1929.

Ale z osobních důvodů se s republikány rozešel a ve funkci starosty jej vystřídal 22. 11. 1931 Vilém Drbal. Patrně pro osobní neshody byl Šlahúnek přeložen na měšťanskou školu v Protivanově s platností od 1. února 1938, ale nastoupil „ze služebních důvodů“ až 1. června 1934, jak uvádí Karel Sommer na s. 215 v I. díle své knihy „Vybrané kapitoly z dějin Protivanova“. (Vydal Obecní úřad Protivanov 2003.) Sommer věnuje velkou pozornost působení P. Šlahúnka v Protivanově a cha-

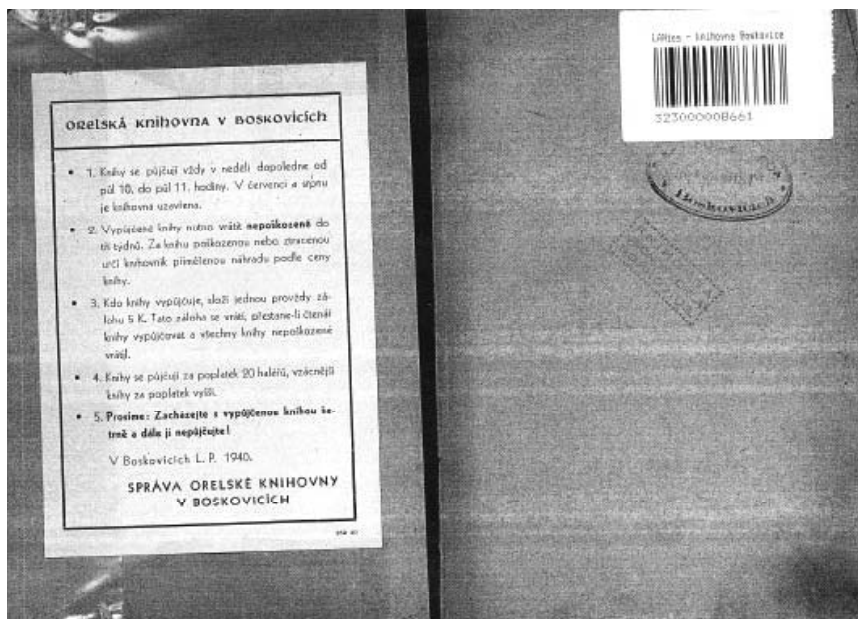
Razítka z 1. republiky (Městská knihovna, Orel, Dělnický dům)

rakterizuje jej jako výborného ředitele, pedagoga a veřejného pracovníka. Lituje jen, že se Šlahúnek nadále věnoval činnosti v Boskovicích (kde si podržel svůj byt) a k tomu vykonával funkci předsedy Zemské jednoty učitelstva měšťanských škol v Brně.

Přesto byl Šlahúnek zvolen roku 1935 prvním náměstkem starosty v Boskovicích a po rezignaci starosty Salavy v listopadu 1938 byl 22. 11. téhož roku opět zvolen starostou, tentokrát za „nepolitickou stranu“. Ale už 30. listopadu 1939 podal Šlahúnek rezignaci, protože se v říjnu téhož roku odstěhoval do Třebíče, kde nastoupil jako okresní školní inspektor (podle dokumentu v boskovickém městském archivu). Sommer píše, že v Třebíči byl Šlahúnek ustanoven okresním školním inspektorem 1. května 1938 (l. c. 216), ale na s. 224 uvádí datum 1. května 1939.

Šlahúnek požádal 31. října 1931 Okresní úřad v Boskovicích o přidělení potřebné místnosti v budově okresního úřadu, o skříň na knihy, o roční příspěvek na koupi knih aj., ale všechny jeho požadavky byly zamítnuty. Teprve po dalším zřejmě nepříjemném jednání okresní úřad se uvolil přispívat na tuto Okresní Riegrovu knihovnu ročním příspěvkem 1000 korun. Šlahúnek (jindy Šlahůnek), tehdy I. náměstek starosty Boskovic, přispěl zajímavým, rozsáhlým článkem do seriálu článků „1922–1937 Patnáct let ve službách kraje“ v týdeníku Jevíčsko dne 28. října 1937. V něm P. Šlahúnek mj. napsal:

„Kulturní vývoj Boskovic v době posledních 15 let jest též zajímavý. Byla to doba určitého převratu v používání a oceňování starších způsobů šíření kultury s prostředky novými. Činnost občansko-výchovnou nebo lido-výchovnou a vůbec činnost vzdělávací přebírá pomalu, ale jistě místní osvětová komise a okresní osvětový sbor. Místo přednášek o vybraných tematech

Výpůjční řád Orelské knihovny z roku 1940, 2 razítka: oválné Svornosti, obdélníkové Orla

a místo skvělých, vybroušených řečí zavádíme prosté besední rozhovory, debaty, pracovní a různé jiné kursy. Také spolkové knihovnictví přechází na veřejné knihovny obecní. Vedl jsem od začátku až do roku 1932 místní osvět. komisi a okresní osvět sbor jako jednatel a podařilo se mi získati celou řadu zdatných spolupracovníků a následovníků. V roce 1929 mohl jsem založiti z darů Svatobora a min. školství a nár. osvěty i okresní knihovnu Riegrovu. Hlavní převrat v kulturní činnosti nastal však rozšířením rozhlasu u nás začátkem roku 1925.“

Richtrová uvádí (l. c. 39 s uvedením zdroje), že v letech 1936/7 byl knihovníkem Riegrovy knihovny učitel František Prudký.

Knihovny v Boskovicích za druhé světové války

Protektorátní léta 1939–1945 znamenala těžké období také pro veřejné či spolkové, ale i školní knihovny, které představovaly důležitý článek v národním uvědomění a v boji proti nacistické ideologii. Toto období velmi názorně zachytil Blahomil Grunda ve své publikaci Dějiny Městské knihovny v Blansku s. 36–43, kde si všímá jednak obecné kulturně politické situace za protektorátu, ale i konkrétních osudů knihoven v tehdejším okrese Blansko.

Ministerstvo školství a národní osvěty výnosem č. 146.303/39-IV/4 z 5. prosince 1939 přidělilo Městské knihovně v Boskovicích na místo knihovníka poručíka Pavla Ševčíka. Tím se měla vyřešit záležitost Josefa Dudka, štábního kapitána čs. legií, z protektorátního hlediska nevhodného pro tuto funkci. Ale městská rada rozhodla na návrh Knihovnické rady, aby jako knihovník zůstal ve své funkci Josef Dudek a Pavel Ševčík byl přijat jako tzv. státní knihovník. O tehdejší situaci podrobně píše Knihovnická rada Městské radě 25. ledna 1940:

„/.../ Ježto ministerstvo v citovaném přípisu ze 7. XI. 1939 přímo žádá v zájmu intenzivnějšího rozvinutí osvětové činnosti, aby zapracovaný personál nebyl ani přemísťován ani propouštěn, neboť prováděným opatřením není obec zbavena dosavadních povinností ke knihovně, a ježto podle přípisu z 15/XII 1939 má státní knihovník spolupracovat s dosavadním knihovníkem ve všech úsecích knihovnické činnosti, usnesla se knihovnická rada, aby dosavadní knihovník, p. odb. učitel Josef Dudek, zůstal i nadále městským knihovníkem.

Toto rozhodnutí opírá knihovnická rada nejen o jmenované přípisy ministerstva školství a národní osvěty, nýbrž zdůvodňuje je nad to ještě poměry místními: Rozvoj knihovny městské je v posledních letech takový, že dosavadní knihovník zdolával práci knihovnickou jen za pomoci celé řady

ochotných pomocníků, jimiž město nebylo nijak finančně zatíženo. Byla proto již akutní otázka druhé placené pomocné síly v knihovně. Ta však byla nyníším rozhodnutím min. Školství a n. o. vyřešena, a to bez finančního zatížení obce.

Nový státní knihovník je prací knihovnickou plně zaměstnán. Knihovní agenda nespočívá jen v půjčování knih. Státní knihovník je podle instrukcí zemského referenta pro osvětovou službu v Brně pověřen pořízením nových katalogů a seznamů knih podle zákonitých předpisů, jak toho velká knihovna, jako je naše, vyžaduje, dále pak vedením stálé evidence knih a t. d.

Od doby, kdy byl dosavadní knihovník ustanoven, stoupl počet čtenářů navštěvujících knihovnu o 100%. Ježto ve dvou půjčovných dnech v týdnu tak veliký počet jen s velikými potížemi se mohl zvládnouti, bylo při ustanovení státního knihovníka překročeno k rozmnožení počtu půjčovných dní ze 2 na 3 dni v týdnu. Bude-li počet čtenářů tak vzrůstat jako v poslední době, bude ještě rozšířen, jak toho vyžaduje knihovní zákon. Jsou tedy oba knihovníci plně zaměstnáni.

Podepsán Frant. Pelikán, předseda, a Ant. Sychra, jednatel.“

Dodejme hned, že podle dopisu Knihovní rady z 5. května 1945 (ještě s česko-německým razítkem) knihovnický adjunkt Pavel Ševčík byl dnem 1. dubna 1945 přidělen jiné služebně a tímto dnem přestal v městské knihovně pracovat. Místo něho byl jako výpomocná síla přijat studující Josef Dudek, syn vedoucího knihovny, jimž oběma měla být upravena odměna za tuto činnost.

Knihovní rada na své schůzi 27. června 1941 vylosovala ze členů navržených městským zastupitelstvem za členy KR Josefa Večeře a JUDr. Miroslava Mazala. V Knihovní radě zůstali Stanislav Novák, Josef Prudký, řídící učitel v. v. a obchodník František Horák.

Stojí za připomínku, že dosavadní kulaté razítko s textem „KNIHOVNÍ RADA MĚSTA BOSKOVIC“ v opise kolem městského znaku bylo v roce 1941 změněno tak, že text musel být dvoujazyčný – nejprve německý, pod ním český: „STADTBÜCHEREIRAT IN BOSKOWITZ – KNIHOVNÍ RADA MĚSTA BOSKOVICE“. Ještě krátký čas po osvobození se užívalo toto dvojjazyčné razítko, z něhož byl odstraněn německý text.

Katolický dům z roku 1899 (stav v roce 2010)

Pro tehdejší veřejné a spolkové knihovny v Boskovicích je důležitý dokument o všech knihovnách v okrese Blansko¹². Obsahuje zprávy o revizích:

Datum 13. 4. 1941 v Městské knihovně (knihovnick Josef Dudek), počet knih 8 740.

Dne 12. 1940 v knihovně Orla (knihovnice Miroslava Krajíčková), 528 knih, uzavřeno.

Ale proti uzavření orelské knihovny se odvolal Spořitelní a záloženský spolek v Boskovicích jako její majitel. Protože však nepředložil doklad o koupi, byla knihovna definitivně uzavřena 19. 1. 1942. O jejím dalším osudu viz níže.

Dne 13. dubna 1941 proběhla revize také ve spolku Dělnický dům (knihovnick Josef Langer), kde byly zjištěny 303 knihy.

V roce 1940 se poprvé objevuje zmínka o Městské knihovně v Kro-
nice města Boskovic, kterou začal psát roku 1922 řídící učitel Josef
Korec. Ten se zřejmě o knihovnu dlouhá léta nezajímal, ale její význam
si uvědomil až po začátku druhé světové války. Tehdy napsal: „*Městská
knihovna řízená knihovníkem zástupcem ředitele Josefem Dudkem čítala
přes 10.000 svazků. Knihy si vypůjčovalo 570 čtenářů. Mimo v městské
knihovně půjčovalo si knihy týdně 25 čtenářů v knihovně Orla, která čí-
tala 1000 svazků. Knihovna přijala 10.925 Kč, kterými kryla své potřeby.
Z uvedeného je patrné, že v městě je zájem o knihy a že knihovny se u nás
dobře uplatňují.*“ (Kronika, I., 68/69)

Podle přípisu knihovnické rady města Boskovic (podepsáni Frant. Pe-
likán, předseda, a Ant. Sychra, jednatel) 3. 11. 1939 žádá knihovnická rada
městské zastupitelstvo o přestěhování knihovny do slíbených prostor ve

Obecná škola pro chlapce

staré chlapecké škole. Přípisem ze 17. 11. 1939 městská rada odpovídá, že slíbené místnosti pro knihovnu a čítárnu v této škole budou knihovně přiděleny po přestěhování chlapecké školy do nové budovy. Ale za knihovníka Josefa Dudka se knihovna přestěhovala koncem 1939 do suterénu gymnázia (dnes je zde jídelna), kde se nedalo topit (Richtrová, l. c. 34–35).

Po krátké době Knihovni rada napsala Městské radě 2. VII. 1941 dopis, ve kterém žádá o pořízení psacího stroje pro státního knihovníka a upozorňuje důtklivě, že *„místnosti v gymnasijní budově jsou vlhké, že tím knihy nesmírně trpí a je obava, že se zničí, čímž by městu byla přivoděna citelná ztráta hospodářská a v důsledku toho i kulturní. Knihovni rada proto znovu upozorňuje, aby městská rada pamatovala na vhodnější umístění knihovny.“*

Podobné upozornění zaslala Knihovni rada městské radě 22. července 1943 poté, co byla okna v suterénu, kde byla knihovna umístěna, zazděna kvůli leteckému krytu a místnosti nemohly být řádně větrány. Knihy byly zachváceny plísní a nábytek dřevomorkou. Proto žádá Knihovni rada o přemístění knihovny do budovy bývalé školy chlapecké na Komenského ulici. Městská rada toto řešení schválila 2. 9. 1943¹⁴, ale už v srpnu téhož roku se Městská knihovna přestěhovala do uprázdněné budovy chlapecké školy. Tato školní budova z roku 1843 po odchodu žáků do nové školy na dnešním náměstí 9. května byla (podle nařízení protektorátního ministra Moravce po jeho osobní návštěvě Boskovic) pro vyučování uzavřena v létě 1943, do přízemí prázdné budovy se nastěhovaly kanceláře katastrálního úřadu okresu Boskovice a žákyně Zemské odborné školy pro ženská povolání (která se přistěhovala z Opavy).

Pro knihovnu byla v uprázdněné budově k dispozici jedna místnost v prvním patře jako půjčovna a zároveň sklad knih. Vedlejší místnost byla plánována jako čítárna a příruční knihovna. Ale Pavel Ševčík, státní knihovník, později přejmenovaný na knihovnického adjunkta, většinou zpracovával agendu knihovny ve svém bytě, jak to činil i v době, kdy byla knihovna v gymnáziu.

Dne 16. prosince 1943 byla zvolena nová Knihovní rada pro nové dvouleté období ve složení:

Zástupcové města	Alois Chlup, obchodník František Horák, obchodník Stanislav Novák, stolař
Kooptovaní ze čtenářů	Vlad. Pinkas, úředník Minervy Jaroslav Branský, dělník Antonín Sychra, učitel
Městský knihovník	Josef Dudek
Přidělený knihovník	Pavel Ševčík

Předsedou byl zvolen Vlad. Pinkas, jednatelem Antonín Sychra, pokladníkem František Horák.

V budově byly v následujících letech prováděny opravy a úpravy, aby mohla být využita pro účely Učňovské školy.

Také Josefu Dudkovi pomáhali studenti gymnázia, mimo jiné i jeho syn Josef, který mně často půjčoval zajímavé knížky. Otec Dudek byl za protektorátu jakožto štábní kapitán čs. legií předčasně penzionován a věnoval se jen práci v knihovně.

Městská knihovna v Boskovicích v obnovené republice

Knihovnický adjunkt Pavel Ševčík byl dnem 1. dubna 1945 přidělen jiné služebně a tímto dnem přestal pracovat v městské knihovně v Boskovicích. Místo něho byl přijat jako výpomocná síla Josef Dudek ml., syn dosavadního knihovníka Josefa Dudka, který byl po osvobození aktivován a stal se v Boskovicích členem Okresního revolučního národního výboru a okresním inspektorem pro knihovny. Na místo městského knihovníka byl vypsán konkurs, do nějž se přihlásil Vojtěch Maňoušek ze Svitávky č. 49, dříve zaměstnanec ONV Boskovice, odbor vnitřních věcí, narozený 19. 12. 1879 v Kuničkách, takže už byl v důchodu.

O jeho přijetí rozhodlo městské zastupitelstvo ve svém zasedání 13. 9. 1945¹⁴:

„Usnášení se o vypsání konkursu na místo knihovní při městské knihovně K podanému návrhu rady usneseno jednomyslně po kratší debatě návrh na vypsání konkursu zrušiti, a přijati od 15. 9. na smluvní poměr s výhradou schválení okresního národního výboru uchazeče o toto místo Vojtěcha Manouška (správně Maňouška) ze Svitávky. Současně usneseno žadateli vzhledem na středoškolské vzdělání přiznati požitky analogicky dle II. služeb. tř. 7/a dle zák. čís. 103/26 Sb. doplň. vlád. nař. čís. 15/44 sb. při čemž bylo vzato v úvahu vzhledem na předchozí praxi prominentů čekatelských let.“ (Ponechán původní pravopis.)

Podle záznamu v protokole ze zasedání rady 7. 10. 1945 měla knihovna oficiální název *Veřejná městská knihovna a čítárna*.

Maňoušek se ocitl před nelehkým úkolem, jak zvětšit prostor pro Městskou knihovnu.

Už ve schůzi 20. 9. 1945 MNV projednal žádost Knihovny rady o přidělení další místnosti v budově staré chlapecké školy pro účely čítárny, ale nemohl žádosti vyhovět, „jelikož veškeré volné místnosti v této budově

bylo nutno přidělití Učňovské škole, neboť byla obava, že některá část této školy bude přenesena do Letovic nebo Blanska.“

Knihovní rada města Boskovic zaslala bytovému oddělení Místního národního výboru 10. října 1945 dopis týkající se umístění knihovny a čítárny v bytě, obývaném dosud ředitelem Fintajsem ve staré chlapecké škole.

Z dopisu citujeme: *„Po vzájemné dohodě s ředitelem Učňovské školy p. Ing. Ostrým a v souhlase s názorem p. předsedy MNV byla kolize zájmů Učňovské školy a zájmů knihovny a čítárny města Boskovic řešena kompromisem v tom smyslu, že po uvolnění místnosti, jež dosud obývá p. řed. Fintajsl bude v nich umístěna knihovna a tato uvolní místnosti, kde je nyní, a vzdá se nároků na vedlejší místnost, proponovanou původně pro čítárnu a příruční knihovnu, pro vyučovací účely Učňovské školy.*

Pochopitelně nemůžeme tuto vzájemnou výměnu provést dříve, než budou zmíněné místnosti uvolněny. /.../“

Dopis podepsali předseda KR V. Pinkas, za jednatele Jos. Dudek a knihovník Vojt. Maňoušek.

Vzpomínám si, že jsem někdy o prázdninách 1946 pomáhal knihovníku Manouškovi jako student-brigádník při revizi knihovny v opravených prostorách staré chlapecké školy v prvním poschodí. To už měla Městská knihovna k dispozici nejméně tři místnosti v 1. poschodí: dvě sousední místnosti v západním traktu a kancelář vlevo od schodiště. Přesto dopadla úřední revize Městské veřejné knihovny v Boskovicích, kterou provedl zemský knihovnický inspektor Karel Sýkora 18. 11. 1946, velmi nepříznivě. V přípisu Zemské osvětové rady v Brně, knihovnické oddělení, číslo 10102/46 z 19. 11. 1946 se píše: *„Umístění knihovny ve staré škole v Komenského ulici je naprosto nedostatečné a města Boskovic nedůstojné. Místní národní výbor by měl rozhodně co nejdříve pomýšlet na důstojnější umístění knihovny a čítárny, mají-li tyto instituce plnit své výchovné a kulturní poslání. Knihovna potřebuje vedle skladiště a půjčovny knih vhodnou místnost pro veřejnou čítárnu s příruční knihovnou, samostatné oddělení pro mládež a také vhodnou úřadovnu pro knihovníka. Vše ovšem řádně a účelně vybaveno vhodným kancelářským nábytkem. /.../“* Také další text přípisu je ostrou kritikou nedostatků

městské knihovny, které padají na hlavu městského zastupitelstva, „*kte-
ré neplní cele zákonný závazek města.*“

V roce 1947 byl prozatímním městským knihovníkem jmenován odb. učitel Miroslav Kothbauer, který zastupoval nemocného Vojtěcha Maňouška v době jeho nemoci v listopadu a prosinci 1947. Po jeho odchodu do důchodu navrhla Knihovnická rada 24. ledna 1948 Městskému národnímu výboru odb. učitele Miroslava Kothbauera za jeho nástupce. Po schválení MěNV 9.března 1948 se tedy stal knihovníkem veřejné městské knihovny Miroslav Kothbauer, který absolvoval čtyřtýdenní kurs knihovníků ve Šternberku. Jeho odměna (remunerace) činila 1800 Kč měsíčně.

Statistické výkazy Městské knihovny za období 1942 až 1948

Rok	1942	1943	1944	1946	1947	1948
Počet svazků	8856	8994	9150	8850	8916	?
Čtenářů	756	831	870	297	234	431
Vypůjček	18 363	19 481	27 994	8 692	8 902	16 042
Přísp. města	7 270 K	7 249 K	7 240 K	7 000 Kč	17 357,30 Kč	celk. příjem
Půjčovné	5 275,40 K	9 146,70 K	14 632 K	7 606,50 Kč	7 247,90 Kč	108 738,20 Kč
Vydání	13 577,70 K	3 818,70 K	19 427 K	23 496,90 Kč	69 953,50 Kč	75 752,10 Kč

V jednotlivých výročních zprávách o činnosti veřejné obecní knihovny v Boskovicích (tak zněl název roku 1947) jsou uvedeny některé zajímavé informace.

V roce 1942 vypracoval státní knihovník (placený ze státních peněz, nikoli z městského rozpočtu) na základě nového přírůstkového seznamu lístkový seznam všech knih a podílel se i na půjčování knih.. Půjčovalo se tři dny v týdnu, o prázdninách jen jeden den. V červnu 1944 byla provedena inventarizace knihovního fondu. Za rok 1945 se výroční zpráva nedochovala. V roce 1946 byl předsedou Knihovnické rady Vlad. Pinkas, jednatelem Jaroslav Branský, pokladníkem František Horák. V půjčovných dnech fungovala čítárna se 45 časopisy. Knihovna dlužila různým věřitelům asi 25 000 Kč. Třetina knih potřebovala převazbu. V roce 1947

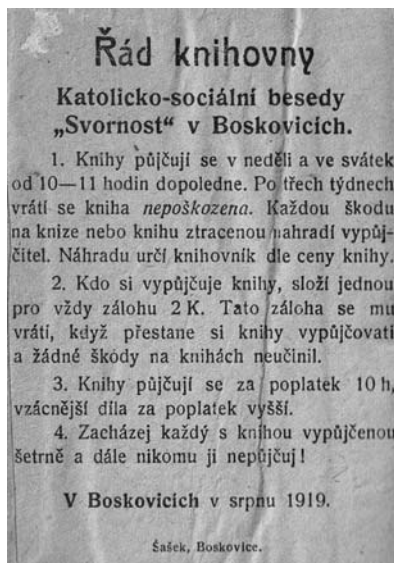
byli v Knihovní radě předseda V. Pinkas, jednatel Jos. Dvořáček, pokladník Fr. Horák a člen Jaroslav Aujezdský.

V roce 1948 poprvé pracovala městská knihovna po zaplacení všech dluhů s přebytkem 32 986,10 Kč, ze kterých byly zakoupeny psací stroj a nové knihy. Zpráva za rok 1948 vykazuje značné odchylky od některých statistických údajů za léta 1946 a 1947. Přesto ji rada MěNV vzala 28. 1. 1949 na vědomí a poděkovala knihovníku M. Kothbauerovi za vzorné vedení knihovny

Ve fondu dnešní Městské knihovny jsou dosud knihy označené razítky dvou dalších boskovických spolkových knihoven. Byla to jednak Orelská knihovna (zachoval se její knihovní řád z roku 1940), jejíž historie je velmi zajímavá. Jako první katolický spolek v Boskovicích vznikla „Československá katolická beseda Svornost“, která měla sídlo v hospodě „u Štolcarů“ v Bílkově ulici. V citovaném spolkovém katastru je uvedena jako schválená s názvem Katolická beseda Svornost 3. února 1893. Roku 1894

se přestěhovala do hotelu Kučera (později Schneeweis), dříve sídla spolku „Velen“. Ve Svornosti už existovala spolková knihovna, která byla po vybudování Katolického domu r. 1899 umístěna v jeho prvním poschodí v rohové místnosti s balkonem nad vchodem do restaurace. Knihy byly uloženy v uzamčených skříních vpravo od vchodu do místnosti, která byla používána hlavně pro schůzování.

V listopadu 1922 byla knihovna Katolicko-sociální besedy Svornost předána Tělovýchovné jednotě Orel Boskovice. Knihovníkem se stal J. Kalandra. Stav knihovny Orla na konci roku byl

Výpůjční řádu Katolicko-sociální besedy Svornost v Boskovicích

celkem 401 knih. Za pět neděl si členové půjčili 198 knih. Příjem za půjčovné činil 64,90 Kč. Samostatná knihovna divadelní měla 512 knih a 213 her. V roce 1923 měla 472 knih, půjčeno 923 knih 74 čtenářům. Na poplatcích vybráno 220,92 Kč, vydáno 569,90 Kč. Roku 1927 knihovnu vedla s. Vladíková, bylo 124 čtenářů a 681 knih. Roku 1932 byl zvolen knihovníkem Adolf Vodáček, roku 1933 bylo 929 knih. Další knihovníci: Vlasta Horáková (1935), Antonín Havránek (1937), Alois Šafář (1938, knihovna byla obsazena vojskem, půjčovalo se jen část roku), Miroslava Krajíčková a Alois Šafář (1939). Podle nařízení protektorátních úřadů muselo být mnoho knih vyřazeno, zbylo 500. 30. listopadu 1941 byla činnost Orla zastavena a spolkové jmění zajištěno. Orel byl rozpuštěn 23. září 1942. Po zákazu Orla byla knihovna po nezdařilém pokusu převodu na Spořitelni a záloženský spolek v Boskovicích převedena zpět na svého původního majitele, spolek Katolicko-sociální beseda Svornost v Boskovicích, pod jejíž hlavičkou a na stejném místě fungovala až do roku 1947, kdy byla jako celek převedena do obecní knihovny.

Také Spolek Dělnický dům (zal. 24. 6. 1920) měl tzv. Gottwaldovu knihovnu umístěnou v budově Dělnického domu v tehdejší Havlíčkově ulici, dnes 17. listopadu. Jejím knihovníkem byl Josef Langer, obuvník, bytem v Sušilově ulici č. 103. Rovněž tato knihovna byla převedena roku 1947 do obecní knihovny.

Bohužel bližší podrobnosti se nedochovaly. Včlenění spolkových knihoven do obecní (městské) knihovny doporučila Městská knihovna Boskovic dopisem radě města Boskovic, která s návrhem souhlasila v zasedání 7. října 1945. K uskutečnění tohoto návrhu došlo snad až reakcí Boskovic na celostátní akci roku 1947, která byla vyhlášena k uctění památky T. G. Masaryka (zesnulého 1937) na převedení spolkových knihoven do knihoven veřejných. Koneckonců, zákaz všech československých soukromoprávních spolků roku 1951 vedl ke stejnému výsledku.

Tento historický přehled je třeba doplnit alespoň stručnou zmínkou o spolku Politický klub v Boskovicích, jehož stanovy byly schváleny v Brně 12. února 1892; měl spolkovou místnost v hostinci u Korolů (Sušilova číslo 269), kde pořádal divadelní představení a měl knihovnu o 300 knihách, už dávno zaniklou beze stopy.

Dělnický dům na ulici 17. listopadu (zbořeno)

Nový pouónorový režim se projevil i v Boskovicích. Při jmenování nové Knihovny rady byl z navržených členů na příkaz Akčního výboru Národní fronty v Boskovicích z 26. 4. 1948 škrtnut Jaroslav Branský (člen ČSL – jb) a na jeho místo byla navržena Vlasta Sychrová (členka KSČ – jb).

Podobnou perličkou je i historka s knihovnou Katolicko-sociální besedy Svornost. 21. května 1948 sděluje Adolf Šafář a Antonín Krajíček, funkcionáři Svornosti, že nakoupili pro knihovnu Svornosti knihy za 1580 Kč, které převzal městský knihovník Kothbauer. Současně prosí, aby na budově knihovny (na bývalé chlapecké škole) bylo obnoveno označení, že se tam nachází i knihovna Svornosti. Rada MNV odpověděla přípisem z 5. 6. 1948:

„Rada MNV děkuje Vám za darované knihy pro městskou knihovnu. Vaší žádosti za označení na budově městské knihovny, že se tam nachází též knihovna Svornosti, nelze vyhověti, jelikož toto označení bylo by v rozporu s platnými předpisy o označení městských knihoven.“

Na opakované připomínky o nevyhovujících podmínkách knihovny v budově bývalé chlapecké školy na Komenského ulici a žádosti o její nové umístění reagoval konečně předseda MNV Rudolf Musil (KSČ) dopisem ze 30. 6. 1948, ve kterém žádá, aby knihovnick Kothbauer zařídil *„laskavě urychlené přestěhování městské knihovny a čítárny do místnosti hotelu „Záložna“, které dosud užívala Okresní jednota živnostenských společenstev. Stávající místnosti knihovny budou dány k dispozici základní odborné škole. Jakmile přestěhování bude skončeno, budiž podána zpráva za účelem vyhlášení rozhlase.“*

A tak se tedy městská knihovna v druhé polovině roku 1948 přestěhovala do tří místností v 1. poschodí Panského domu (Záložna) na Masarykově náměstí, kde funkci knihovníka dále vykonával jako dobrovolnou činnost za měsíční peněžitou odměnu několika set korun odborný učitel Miroslav Kothbauer. Pomáhala mu šestičlenná knihovnická rada, z nichž tři členy jmenoval Městský národní výbor a tři byli kooptováni ze čtenářů.

V roce 1951 došlo k důležité události, o které existují dokumenty v MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond ONV Boskovice, i. č. 477, K 431. První z těchto dokumentů je kopie *„Zápisu o převzetí městské veřejné knihovny v Boskovicích Okresním národním výborem v Boskovicích k vytvoření okresní lidové knihovny“*. Text zápisu zní:

„Místní národní výbor v Boskovicích předává s účinností od 1. ledna 1951 okresnímu národnímu výboru v Boskovicích podle vyhlášky MIO ze dne 27. prosince 1950 o převzetí správy lidových knihoven, čl. 1. knižní materiál a vnitřní vybavení městské veřejné knihovny v Boskovicích k vytvoření okresní lidové knihovny za tohoto stavu:

9 630 svazků

102 gram. desky

přírůst. seznam

místní seznam

přírůční seznam

*hlavní lístkový
titulový a autorský seznam
1 gramofon
5 uzavřených skříní
21 regálů
6 stolů
2 stolky
15 židlí
1 gramoskříně
1 radiový přijímač
V Boskovicích 7. března 1951.“*

Podepsáni za ONV Josef Dudek, referent; za MNV podpis nečitelný (pracovník IV. ref.); Miroslav Kothbauer, vedoucí knihovník.

Na tento zápis tamtéž navazuje kopie dopisu referenta Josefa Dudka, která má datum 13. března 1951 a věc „Vytvoření okresní lidové knihovny.“ Přípis je adresován Krajskému národnímu výboru v Brně, IV/3 ref. Text zní: „*Okresní národní výbor v Boskovicích hlásí, že podle směrnic Mio o organizaci lidového knihovnictví z 21. XII. 1950, č. j. 24.594/50-VIII/1 vytvořil okresní lidovou knihovnu v Boskovicích.*

Podle čl. 1. vyhlášky Mio ze dne 27. XII. 1950 převzal dne 7. března 1951 z působnosti MNV v Boskovicích knižní materiál a vnitřní vybavení městské knihovny podle připojené kopie zápisu o převzetí. Nemovitosti uvedená knihovna neměla.

Její umístění se zatím nemění.

Státní doplňovací knihovna převzatá ONV byla k ní připojena jako samostatné doplňovací oddělení s 2.223 svazky knih a vnitřním zařízením, sepsaným v připojeném zápise.

Doplňovací oddělení OLK zůstává zatím v místnosti čís. 27 budovy ONV a spravuje je nadále bývalý knihovník Alois Kohoutek.

Peněžní přebytky SDK byly převedeny na ONV, kap. 26, část 3, odd. 3, a to z účtu v pošt. spořit. Brno Kčs 20.90, z účtu u okresní spořitelny a záložny v Boskovicích Kčs 40.70, celkem Kčs 61.60, t. j. šedesátjedna koruna 60/100.

Bývalá městská knihovna v Boskovicích zůstává v r. 1951 i jako okresní lidová knihovna finančně zajištěna v rozpočtu MNV v Boskovicích.“

Po únorových událostech byly z fondu knihoven vyřazeny „ideově nevhodné“ knihy. Na chodbě před Městskou lidovou knihovnou v Boskovicích v budově Záložny byly tyto knihy uloženy v řadách na regále, vyložené lákadlo pro kolemjdoucí čtenáře. Šlo totiž zejména o knihy vypravující o bojích západních letců (především československých) proti německé Luftwaffe.

Po smrti vedoucího knihovníka Okresní lidové knihovny odb. učitele Miroslava Kothbauera (1955) nastoupil na jeho místo Emil Boucník, od 1. 12. 1952 placený pracovník Okresní lidové knihovny Boskovice, který zřejmě převzal doplňovací Riegerovu knihovnu ONV po bývalém knihovníku Aloisu Kohoutkovi.

Kronikář v roce 1955 zapsal do Kroniky města Boskovice:

„Okresní knihovna a čítárna umístěna od roku 1949 v prvním poschodí bývalého hotelu Záložna na Masarykově náměstí čís. 12. Před první světovou válkou, dokud nebylo Sokolovny, býval tam sál, kde se konaly plesy, zábavy, oslavy, veřejné schůze, hrála se divadla, konaly se odvody branců k udržení c. k. armády. V knihovně je uloženo 12.695 svazků. Z nich bylo 698 knih politických, 460 zemědělských, 8.510 krásné literatury, 1057 pro mládež, 68 brožur. V tomto roku bylo 32.158 výpůjček, z toho 16.761 krásné literatury, 8.474 pro mládež, 6.993 literatury poučné. Výpůjčky vykonalo 1734 čtenářů (522 mužů, 634 žen, 578 z řad mládeže). V knihovně je čítárna se 40 časopisy a 10 ruskými originály. Knihovna je ve vzorném pořádku udržována a dobře plní svůj úkol. Knihovník s. Emil Boucník snaží se rozšířit čtenářskou obec, koná přednášky po okolí a z jeho podnětu jsou pořádány besedy se čtenáři, zahrádkáři, zemědělci aj. Jako poctivý pracovník byl poctěn čestným uznáním KNV, jež se mu dostalo z podnětu ONV. Dobrá práce došla ocenění.“(Kronika I., 147)

A hned roku 1957 (s. 203) čteme tamtéž:

Okresní lidová knihovna získala 13.320 svazků. Odborně poučných bylo 3638, zábavných 9632. Knihy vypůjčovalo 771 člen, z toho 291 mladých čte-

nářů. Během roku bylo 34.828 výpůjček, mládežnických 1576. Při knihovně je založen čtenářský kroužek se 54 časopisy, mezi nimi kromě politických obsahu technického, zemědělského a 8 v ruských originálech. Neškodilo by, kdyby se uchylovali ke knihám milovníci hostince a pochybné zábavy.“

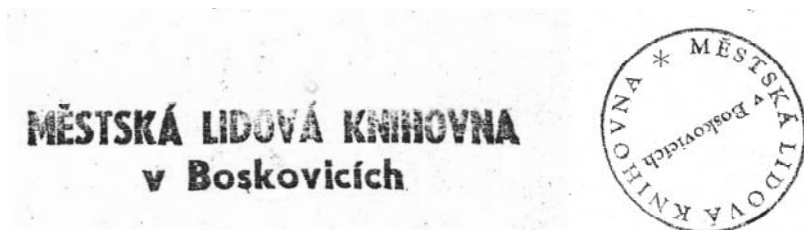
Musíme podotknout, že zmíněný čtenářský kroužek měl za úkol připravit mladé čtenáře ke zkouškám na čtenářský odznak Julia Fučíka.

Emil Boucník byl původně zaměstnancem ve školství (učitelem?), narodil se 4. 5. 1900 v Brně, příslušný do Študlova (nyní okr. Svitavy), byl ustanoven usnesením ONV Boskovice ze dne 3. 7. 1945 smluvním zřízencem (kancelářskou silou dne 8.10. 1946), v prosinci 1949 převeden do regulovaného poměru s platností ode dne 28. 5. 1945. Dne 19. 11. 1952 byl převeden z oboru min. vnitra do oboru min. informací a osvěty a přidělen do Okresní lidové knihovny v Boskovicích s platností od 1. 12. 1952. Podle svědectví jeho nástupce byl Boucník manuálně zručný, protože všechny regály v novém sídle knihovny na náměstí dnes T. G. Masaryka č. 34 sám vlastnoručně vyrobil. Boucník se odstěhoval 3. 12. 1956 do Študlova, ale svou funkci v Okresní lidové knihovně vykonával až do léta 1960, kdy odešel do důchodu. Za jeho vedení pracovala v městské knihovně Růžena Kašpárková, která pomáhala při stěhování knihovny do Traplova domu, ale roku 1960 nastoupila na Městském národním výboru v Boskovicích.

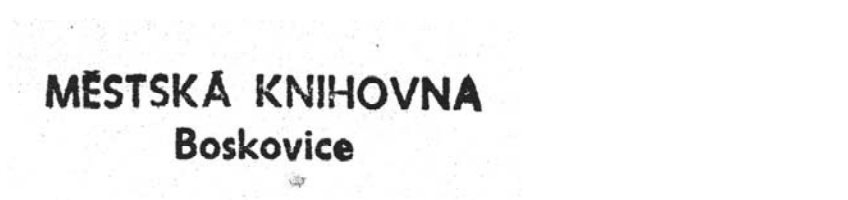
Proč odešla Městská resp. Okresní lidová knihovna z prostor na Záložně do naprosto nevyhovujícího umístění v Traplově domě? Důvod je nasnadě: Majitelem budovy kdysi Záložny se stal národní podnik Restaurace a jídelny, který budovu adaptoval výhradně pro komerční využití, konkrétně místnosti, ve kterých byla původně umístěna knihovna, byly přestavěny na kavárnu s tancem.

OKRESNÍ LIDOVÁ KNIHOVNA Boskovice (od 1951 do 1960)

MĚSTSKÁ LIDOVÁ KNIHOVNA v Boskovicích (1960–1980 ?)

Razítko s textem MĚSTSKÁ KNIHOVNA Boskovice od roku 1980

Městská lidová knihovna po zrušení okresu Boskovice v roce 1960 do přesídlení na Hradní 3

Po Boucníkovi převzal jeho knihovnickou funkci nově s titulem „ředitel Městské lidové knihovny“ 1. září 1960 Karel Achrer.

Narodil se 30. 6. 1936 v Moravských Budějovicích. Maturoval na gymnáziu v Mor. Budějovicích roku 1954. Vystudoval na Filozofické fakultě Masarykově univerzity v Brně učitelství pro obory filozofie-dějepis (1954–1959). 1959–1960 byl ředitelem Domu osvěty ve Vítkově. V roce 1965 z Městské knihovny odešel a stal se odborným asistentem na katedře marxistické filosofie na Lékařské fakultě brněnské univerzity (tehdy UJEP), roku 1967 zde získal titul PhDr. Po zrušení katedry v listopadu 1969 zůstal ještě do 31. 7. 1970 na univerzitě, vypomáhal mj. v knihovně obnovené právnické fakulty UJEP. 1. 8. 1970 nastoupil jako knihovník v Městské lidové knihovně v Rájci-Jestřebí.

Ještě před nástupem Karla Achrera (za Boucníka) byla knihovna přestěhována do Traplova domu (náměstí Obránců míru č. 34). O tom opět píše týž kronikář:

„Od převratu byla knihovna v prvním patře hotelu Záložna. Když došlo ke generální opravě a přestavbě celé této budovy, bylo přízemí pronajato restauraci, v 1. poschodí upravena byla kavárna, kde byly i taneční zábavy. Knihovna byla přestěhována do protějšího domu, kde bývala státní pojišťovna. Ta byla přemístěna po úpravě zdravotní péče do bývalé ordinace MUDr. Výbory v Hybešově ulici a po přestěhování státní banky do Blanska upravila si kanceláře ve 2. patře nad státní spořitelnou, které byly přiděleny přízemní místnosti po státní bance. Jak spořitelna, tak i knihovna dostaly malé místnosti. Jejich umístění bylo nouzové. Nicméně knihovna vykonala velký kus práce. /.../ 6513 čtenářů vypůjčilo si 3072 knih

Traplův dům

naučných, 12.148 beletristických a 6.513 pro mládež. Celkem bylo vypůjčeno 21.733 knih. Poplatky nízké: 0,20 Kč za knihu. K MČSP vypsala knihovna soutěž: za přečtení dvou ruských knih dostal čtenář los. Vydáno bylo 600 losů, výhry dostalo 160 čtenářů.“ (I. díl, s. 318 n.)

Kronikář se vůbec nezmínil o dočasném „pobytu“ městské knihovny v budově staré chlapecké školy, ani o tak závažné skutečnosti, jakou byla přeměna Okresní lidové knihovny na Městskou lidovou knihovnu v Boskovicích, ke které došlo logicky po zrušení okresu Boskovice a připojením Boskovic do okresu Blansko.

Ředitel Karel Achrer se snažil povznést úroveň knihovny a obohatit ji o mimovypůjční aktivity. Snad nejzdařilejší akcí bylo uspořádání Festivalu mladého umění, z jehož zahájení pochází následující fotografie.. Aby mohl uskutečnit besedu s Josefem Kainarem 17. 5. 1963, musel si

Ředitel Karel Achrer zahajuje Festival mladého umění

pronajmout sál Skleníku. Hodně dbal na instalování drobných výstavek v půjčovně, takže čtenáři byli vhodně seznamováni s literárními výročími. Karel Achrer zavedl v Městské lidové knihovně volný výběr knih, čtenáři si v regálech mohli vybrat knihu, která je zajímala. Ale každoročně oficiálně ředitel MLK konstatoval, že umístění knihovny je nevhodné a nedostačující.

Kromě ředitele byla v půjčovně knihovny zaměstnána od roku 1960 do roku 1967 Ludmila Kohoutková, v roce 1963 přibyla metodička Jitka Ševčíková delimitací z Okresní knihovny v Blansku, která pečovala o asi 80 obcí na Boskovicku. Postavení Městské knihovny v Boskovicích bylo problematické: finančně ji dotovalo Město Boskovice z financí přidělených ONV Blansko, v odborných věcech byla knihovna podřízena Okresní knihovně Blansko až do roku 1993.

O situaci v Městské knihovně roku 1961 jsme poměrně dobře informováni zprávou o průzkumu v této knihovně, který provedli pracovníci brněnské Mahenovy knihovny 21. dubna 1961. Umístění knihovny popisují takto: *„Knihovna je umístěna v 1. poschodí budovy, která stojí na hlavním náměstí. Tři místnosti s tmavou předsíní a skladem jsou pro rozsah knižního fondu nedostačující – podlahy jsou pod tíhou regálů prohmuté. Chodba slouží za sklad metodických materiálů, hlavní místnost je pracovní, půjčovnou, oddělením pro mládež, částečným oddělením naučné literatury. Krásná literatura je uskladněna v druhé místnosti (abecední řazení). Básně, divadelní hry, literatura v originále jsou v poslední místnosti.*

Všechny knihy jsou uloženy ve stejných, vysokých regálech. Protože v minulém roce byl přebalen celý knižní fond, působí bílé, lakované knížky velmi příjemně a čistě. V knihovně je zaveden rozhlas po drátě, časopisy jsou poutavě vystaveny na stojanu. ...

Knihovna má ve svém rozpočtu stanovenou částku Kč 8.000 na nákup literatury. Protože byl ONV v Blansku snížen rozpočet, má i MěstLK Boskovice nižší finanční dotaci na nákup: Kč 5.000, což je podle knihovnického zákona nepřípustné, neboť je to méně než 1 Kčs na 1 obyvatele.“

Ze zpávy se dále dovídáme, že ředitel K. Achrer má základní plat 1.440 Kč měsíčně, L. Kohoutková (knihovnice bez maturity) 1.000 Kč, uklízečka (0,5 úvazku) pobírá 350 Kč měsíčně.

Půjčovní doba je v pondělí 8–20 hodin, v ostatní pracovní dny 8–17 hod. Knižní fond podle přírůstkového seznamu dosáhl čísla 9972 jednotek. Systematický katalog i seznamy tématické se budují za pomoci studentek Pedagogické školy v Boskovicích.

Čtenářská legitimace stojí na rok 2 Kč, poplatek za půjčení jedné knihy na 14 dní činí 20 haléřů.

Metodicky zahrnuje MěstLK Boskovice 7 okrskových knihoven, celkem asi 80 lidových knihoven. Dobré okrskové knihovny jsou Kuštát, Olešnice, Šebetov, Knínice, Jabloňany, Chrudichromy.

Knihovna má krajské uznání a je třeba připravit ji na uznání ministerstva ve lhůtě dvou let.

Ve zprávě se poprvé dovídáme složení Knihovnické rady: prof. Hermína Macalíková (JSŠ), prof. Stanislav Stejskal (SpgŠ), učitel Jaroslav Bránský (pisatel těchto řádků), uč. Mazalová (osmiletá škola), Věra Šamanová (Dům osvěty), Korec z n. p. Kniha, uč. Boleloucká (osmiletka).

Na základě této zprávy bylo téhož dne rozhodnuto o snížení půjčovní doby: Pondělí 8–20 hod., úterý až pátek 13–18 hod.

Po odchodu Karla Achryera od roku 1965 do roku 1967 vedla knihovnu Miroslava Bartošová-Holubová, která po odchodu z Boskovic dálkově vystudovala Fil. fak. KU a získala titul Mgr. Po odchodu z Boskovic pracovala v Mahenově knihovně v Brně. Na své působení v Boskovicích vzpomínala v prosinci 2012: „V Městské knihovně v Boskovicích jsem pracovala ve funkci ředitelky knihovny od 1. listopadu 1965 do 28. února 1967.

Doba, po kterou jsem v boskovické knihovně pracovala, nebyla příliš dlouhá, spíše se jednalo o krátký časový úsek. Byl však velmi zajímavý a krásný.

Boskovice byly vždy velmi kulturní město a dobře jsem je znala. Vzpomínám ráda na svou spolupracovnici paní Ludmilu Kohoutkovou, které jsem při svém odchodu v roce 1967 knihovnu předávala.

V roce 1966 jsme dosáhly více než 58 000 výpůjček, rozvíjely jsme také meziknihovní výpůjční službu na knihy, které ve fondu nebyly.

Pokud si dobře vzpomínám, knihovna pořádala přednášky o světové literatuře, které navštěvovalo průměrně 80 zájemců.

Já jsem se narodila 9. 10. 1945 a dětství jsem prožila v Sebranicích. V závěru roku 1966 jsem se vdala a v následujícím roce jsem odešla za manželem do Brna, kde jsem celou řadu let pracovala v Knihovně Jiřího Mahena. Mám dvě dcery a 6 vnoučat různého věku, kterým se velmi ráda ve svém důchodu věnuji.

V Brně dne 17. 12. 2012.“

Hana Vičarová v budově Hradní 3 před dokončením rekonstrukce

Od podzimu 1967 do dubna 1993 byla ředitelkou MěLK Hana Vičarová, rozená Bínová, která se narodila 2. listopadu 1937 v Mrátkotíně. Vystudovala 1951–1955 Střední ekonomickou školu ve Velkém Meziříčí. Od 1955 byla zaměstnána v Městské knihovně Svitavy, při zaměstnání vystudovala Střední knihovnickou školu v Brně, pak pracovala v knihovně v Náchodě. Od roku 1966 pracovala v Okresní knihovně Blansko jako meto-

dička. Po narození syna Jana (9. 4. 1967 Svitavy) přešla do Městské knihovny v Boskovicích do funkce ředitelky. Za ní se v roce 1968 projevila stavební problém budovy: stropy přetížené množstvím knih začaly prskat. Proto část knih musela být umístěna v tehdy ještě stojící budově bývalé dívčí školy v Bezručově ulici.

V roce 1970 sloužila boskovická knihovna jako knihovnické středisko pro 13 obcí z nejbližšího okolí. V těchto malých knihovnách vykonávala metodickou činnost, zásobovala je literaturou. Obstarávala meziknihovní výpůjční služby, rezervace knih. Týdně přibývalo 20 až 30 knih. Knižní fond činil 25 000 knih, vypůjčeno bylo 58 395 svazků za rok. Půjčovalo se v úterý a pátek pro mládež, ostatní pracovní dny pro dospělé – vždy do 17 hodin. Ve středu od 10 do 17 hodiny byly konzultační hodiny pro knihovníky. Ředitelkou knihovny byla Hana Bínová, práce na katalogu, seznamech, na knihovnickém středisku a ve vedení

„Čítárna“ v knihovně na náměstí (Traplův dům)

Zora Chlupová půjčuje čtenáři knihy

knihovny měla za úkol Jarmila Bártová. V půjčovně byly zaměstnány Ludmila Rybová, rozená Levá, a Zorka Došlová, roz. Chlupová, obě absolventky boskovického gymnázia. Uklízečkou byla Ludmila Juřeková. Příští rok byla půjčovní doba opět změněna:

Pondělí	10–17
Úterý	10–17 mládež
Středa	13–17
Čtvrtek	10–17
Pátek	12–17

Sobotní provoz byl trvale zrušen.

Roku 1974 bylo 79 785 výpůjček, různých akcí 78. Pracoval čtenářský kroužek o 13 členech.

MLK Boskovice plnila i funkci okrskového střediska pro dvanáct, později jedenáct obcí, kterým poskytovala metodickou pomoc a zasílala putovní soubory knih. V důsledku správní reorganizace roku 1976 klesl počet poboček ve středisku Boskovice na 6: Bačov, Hrádkov, Chrudichromy, Mladkov, Újezd u B., Vratíkov. Už následujícího roku ubyl Újezd u B. a fondy zbylých pěti knihoven byly sloučeny s MěLK Boskovice. Při knihovně i nadále existoval čtenářský kroužek se 13 členy. S mládeží bylo uspořádáno 64 besed o literatuře.

Roku 1975 měl knižní fond MěLK 32 122 svazků, výpůjček bylo 76 907, čtenářů 1762, z toho 535 mládeže. Knihovna uspořádala 57 besed a instalovala 104 malých výstavek. Čtenářský kroužek pokračoval v činnosti, v soutěži Klubu mladých čtenářů nakladatelství Albatros získal čestné uznání. Knihovna jako celek obdržela čestné uznání Městského národního výboru v Boskovicích.

Vzhledem ke statickému stavu Traplova domu, sídla knihovny, se stále naléhavěji jevila nutnost přestěhovat knihovnu do jiného objektu, většího a hlavně staticky bezpečnějšího. Proto bylo rozhodnuto o přemístění budovy do jižního křídla bývalého panského dvora na Hradní 3. V červnu 1976 se dětské oddělení knihovny odstěhovalo do rekonstruovaných prostor v Hradní č. 3. Podle pasportizace z 23. 6. 1977 mělo dětské oddělení na Hradní 3 k dispozici celkem 115 m², z toho výstavní prostory 50 m², půjčovna 57 m², kancelář 8 m². Dětské oddělení na Hradní 3 vedla knihovnice Zdena Synková.

V téže době na náměstí knihovna pro dospělé užívala půjčovnu 34 m², oddělení naučné literatury 20 m², beletrie 20 m², kancelář 16 m², sklad 12 m², chodbu 14 m².

Roku 1977 byly sloučeny knižní fondy knihoven v Hrádkově, Mladkově, Bačově, Chrudichromech a Vratíkově s fondem Městské lidové knihovny v Boskovicích.

V roce 1978 pokračovala knihovna pro dospělé v Traplově domě na náměstí, protože úprava Hradní 3 stále nebyla dokončena. Přesto bylo zakoupeno vybavení pro novou knihovnu a uskladněno v dokončených místnostech Hradní 3. Největší akcí tohoto roku byla beseda o knize „Občan Brych“ v sále SKP.

Knihovnice Jitka Moráňová s nejmenšími čtenáři

Roku 1979 vzrostl knižní fond boskovické knihovny včetně poboček Bačov, Hrádkov, Chrudichromy, Mladkov, Újezd (připojen nově), Vratíkov na 44 689 knih. I s těmito pobočkami bylo zapsáno 2349 čtenářů, z toho 845 dětí a mládeže. Počet výpůjček včetně poboček dosáhl 95 826, z toho sama boskovická knihovna 86 369.

V roce 1980 bylo v Boskovicích vypůjčeno 75 973 knih, včetně 6 poboček 85 968 knih.

V letech 1981 až 1987 měla Městská knihovna Boskovice 8 poboček. K dosavadním šesti přibyla knihovna ve Lhotě Rapotině a v Sudicích.

Roku 1981 dosáhla knihovna Boskovice sama 80 991 výpůjček, včetně osmi poboček 97 595.

V roce 1982 bylo 101 883 výpůjček (včetně poboček), sama MěK Boskovice 80 215, ale hlavní její pracovní náplní byla příprava na stěhování do budovy na Hradní 3. K tomu došlo v roce 1983 v dubnu a červnu.

Městská knihovna v prostorách na Hradní 3

Celá knihovna zahájila činnost v Hradní 3 v červenci roku 1983. Knihy byly nabízeny v oddělení pro dospělé a v oddělení pro děti a mládež. Kromě knih bylo zájemcům k dispozici široké spektrum časopisů z mnoha oblastí života. Dobře fungovaly i dvě studovny a čítárny. Prostory knihovny byly využívány k výstavám výtvarných umělců a k mnoha setkáním čtenářů s autory či různým besedám. Nová knihovna na Hradní měla 940 čtverečních metrů plochy včetně chodeb v arkádách. V budově byly umístěny studovna, čítárna, čítárna pro děti, volný výběr pro děti, půjčovna pro dospělé, sklady a sociální zařízení. Od září 1983 byla zahájena série pozoruhodných výstav zejména výtvarných umělců; k nim byly využity chodby v arkádách.

Ve fondu knihovny v Boskovicích bylo 56 155 knih, přibylo 2 772, ubylo 96 knih. Počet čtenářů dosáhl čísla 2193, z toho 1290 dospělých, 518 ve věku 14–19 let, dětí 995. Vypůjčili si celkem 58 438 knih a 4176 časopisů. Vypůjčky včetně poboček činily celkem 82 780.

Velkým úspěchem bylo zařazení práce čtenářského kroužku „Divadlo mého domova“ v soutěži, pořádané pražským nakladatelstvím Albatros, mezi deset nejlepších.

V roce 1984 se knihovna podílela na organizaci „Dnů slovenské kultury“, kdy zde byla instalována výstava Oresta Dubaye a uspořádány besedy s ministrem kultury Slovenské republiky Miroslavem Válkem a spisovatelem Feldekem a Šikulou.

V tomto roce se zvýšil počet čtenářů na 2462, z toho dospělých 1043, do 14 let 966, od 14 do 19 let 453 čtenářů. Knižní fond vzrostl o 926 knih. Vypůjčky celkem vzrostly o 14 086, časopisů o 6051 proti předchozímu roku. (V roce 1983 se dva měsíce nepůjčovalo.) Knihovna v Boskovicích dosáhla 79 295 výpůjček, i s osmi pobočkami 100 353 knih.

Areál knihovny, Radní 3

Pozoruhodný je výkaz mimopůjčovní činnosti: V roce 1984 bylo provedeno 121 čtenářských besed (počet návštěvníků 8 601), 157 výstav velkých a malých (!).

Také následující rok 1985 přinesl knihovně významné úspěchy. Výpůjčky dosáhly celkem 96 239 knih, z toho sama boskovická knihovna 78 150.

Práce čtenářského kroužku „Pohádky a pověsti rodného kraje“ se opět dostala mezi deset nejlepších. Knihovna dostala čestné uznání Ministerstva kultury ČSR.

V roce 1986 (30. 5.) předal ministr kultury M. Klusák MěLK v Boskovicích čestné uznání vlády ČSR, ÚRO a ÚV SSSM. Městská knihovna zaznamenala celkem (včetně poboček) 116 640 výpůjček, z toho sama boskovická knihovna 97 969 výpůjček.

Oddělení pro děti, půjčovna

Od roku 1986 vedla čtenářský kroužek Albatrosu po učitelce Janě Pavlů opět učitelka, a to Mgr. Eva Chlupová (roz. Konečná) ze Základní školy v Boskovicích. Kroužek vedla až do roku 1993, kdy zanikl.

Roku 1987 opět vzrostly výpůjčky v Boskovicích – na 100 964. I s osmi pobočkami činil počet výpůjček 118 275.

Od roku 1987 byl pořádán kurz knihovnického minima zejména pro učitelky mateřských škol.

Statistika 1979–1987

	Rok	Počet obyvatel	Počet výpůjček
Boskovice – městská knihovna	1979	9 602	86 369
Boskovice s pobočkami (6)	1979	11 004	95 826
Boskovice – městská knihovna	1980	10 284	75 973
Boskovice s pobočkami (6)	1980	11 656	85 968
Boskovice – městská knihovna	1981	10 369	80 991
Boskovice s pobočkami (8)	1981	12 597	97 595
Boskovice – městská knihovna	1982	10 369	80 215
Boskovice s pobočkami (8)	1982	12 597	101 088
Boskovice – městská knihovna	1983	10 559	62 614
Boskovice s pobočkami (8)	1983	12 787	82 780
Boskovice – městská knihovna	1984	10 574	79 295
Boskovice s pobočkami (8)	1984	12 802	100 353
Boskovice – městská knihovna	1985	10 378	78 150
Boskovice s pobočkami (8)	1985	12 597	96 239
Boskovice – městská knihovna	1986	10 369	97 969
Boskovice s pobočkami (8)	1986	12 597	116 640
Boskovice – městská knihovna	1987	11 250	100 964
Boskovice s pobočkami (8)	1987	13 700	118 275

Pobočky (1981–1987): Bačov, Hrádkov, Chrudichromy, Mladkov, Lhota Rapotina, Sudice, Újezd u Boskovic, Vratíkov.

Pobočky (1979–1980): Bačov, Hrádkov, Chrudichromy, Mladkov, Újezd u Boskovic, Vratíkov.

Roku 1988 byla MěLK Boskovice největší knihovnou v okrese Blansko – její užitná plocha činila 940 čtverečních metrů. S osmi pobočkami v integrovaných obcích měla celkem 63 520 knih, výpůjček 118 275, z toho v Boskovicích 101 016. Počet čtenářů v boskovické knihovně činil 1811, z toho 1000 dětí. V tomto roce poprvé byl ve studovně uspořádán pořad „Vánoční koledy s cimbálovou hudbou“.

V roce 1989 činil knižní fond i s pobočkami 76 097 knih, bylo 3 734 čtenářů. Do metodického obvodu patřilo 27 knihoven – o deset víc než

v minulosti. Půjčovní doba činila 48 hodin týdně. Čtenářský kroužek získal čestné uznání prací „Kniha–náš kamarád – lidé kolem knih“. Poprvé uspořádala MěLK Boskovice „Knižní burzu“, kde si lidé mohli vyměnit nejen knihy, ale i gramodesky.

V roce 1990 byl přivezen kdysi vyřazený knižní fond, který byl dosud zapečetěn v balících v Lažanech. V knihovně bylo 103 časopisů, knižní fond činil 62 222 knih. Neosvědčil se volný výběr knih, protože velký počet knih byl odcizen.

Roku 1991 bylo odepsáno 1031 duplikátů knih marxismu-leninismu, které byly odvezeny do OK Blansko. U MěLK, která kádrově a finančně stále ještě spadala pod Okresní knihovnu v Blansku, fungovalo středisko výměnného knižního fondu pro 27 obcí obvodu a pro 12 poboček MěLK. V knihovně pracovalo šest odborných pracovníků a jedna uklízečka:

- 1 vedoucí MěK
- 1 pracovnice v dětském oddělení
- 1 pracovnice ve středisku zpracování fondů
- 2 pracovnice v půjčovně pro dospělé
- 1 pracovnice na půl úvazku ve studovně
- 1 uklízečka

V listopadu 1992 požádal Městský úřad Boskovice o převedení knihovny do své správy delimitací z Okresní knihovny v Blansku. Okresní shromáždění v Blansku usnesením ze dne 4. prosince 1992 zrušilo Okresní knihovnu v Blansku ke dni 31. března 1993 na základě nového financování měst a obcí okresu Blansko. Metodické oddělení ukončilo svoji činnost k 31. prosinci 1992. Od 1. ledna 1993 funguje Městská knihovna jako samostatné pracoviště, jehož zřizovatelem je Městský úřad Boskovice.

V prvním roce samostatné příspěvkové organizace Městská knihovna byla při ní založena Knihovna Boskovicka pro severní část okresu. Knižní fond čítal se sedmi pobočkami 63 968 knih. Bylo odepsáno 4 003 knih, nakoupeno 3 296 knih. Počet čtenářů 2 502, výpůjček (jen MěK) 91 463 knih. Čtenářský kroužek MěK získal čestné uznání v soutěži Albatrosu.

Finanční bilance:

Výdaje celkem za rok	646 958 Kč
Příjmy od čtenářů	23 345 Kč
Dotace MÚ Boskovice	671 915 Kč
Zůstatek	48 301 Kč

Roku 1993 se snížil počet poboček na čtyři (Bačov, Hrádkov, Velenov, Vratíkov). Knižní fond vzrostl na 66 282, výpůjček bylo 119 766, čtenářů 2412. Rozpočet byl vyrovaný a skončil přebytkem 4393 Kč. V knihovně pracovalo 12 fyzických osob, přepočteno na 7,2. Hana Vičarová odešla do důchodu a místo ní byl přijat v dubnu 1993 do funkce ředitele PaedDr. Oldřich Kovář. Narodil se 13. září

1957 v Plzni, maturoval na gymnáziu v Boskovicích, absolvoval pedagogickou fakultu UJEP, obor učitelství Čj – On v Brně (1980). 1. září 1981 nastoupil na studijní pobyt na katedře Čj Ped. fak. UJEP, v roce 1982 získal doktorát pedagogiky, působil tamtéž od 1. 9. 1982 jako asistent, od 1. 9. 1983 jako odborný asistent. Od 1. 4. 1994 nastoupil jako ředitel Městské knihovny v Boskovicích, 1. 6. 1999 se stal ředitelem Kulturních zařízení města Boskovice.

Nový ředitel se projevil jako aktivní a iniciativní manažer. Podařilo se mu získat jako sponzora firmu Euroauto, která věnovala knihovně kopírku za 50 000 Kč. Knihovna si ze svého rozpočtu koupila elektrický psací stroj, ke kterému zanedlouho přibýly další dva.

V roce 1994 hospodařila knihovna s rozpočtovou částkou 1,060 000 Kč. Značný obnos byl věnován na dovybavení knihovny, na provoz, nákup nových knih a mzdy. Příjmy knihovny z vlastní činnosti se zvýšily na 93 321 Kč.

Počet čtenářů 2 838

Výpůjček 116 664

Knižní fond 67 925

Knihovna pokračovala ve výstavní činnosti, uspořádala 45 besed a exkurzí pro žactvo, podílela se na Dnech japonské kultury. Nepříjemně poznamenalo vedení knihovny nebezpečí, že budova Hradní 3 bude vydána v restituci bývalým majitelům, rodině Mensdorff-Pouilly. Proto se už začalo uvažovat o přemístění celé knihovny do jiného objektu.

V následujícím roce 1995 se v květnu musela knihovna uskrovnit a předat část svých prostor restituentům. Přesto se dařilo pokračovat v nezmenšeném rozsahu v besedách a výstavách, ale poklesl počet čtenářů na 1935, počet výpůjček klesl jen nepatrně. na 113 882. Ředitel dr. Kovář navázal spolupráci s několika firmami, které knihovně poskytly sponzorské dary, případně nájemné za své akce v knihovně (výstavy automobilů, módní přehlídky, Dny národních kultur).

Rok 1996 probíhal v horečných jednáních o osudu Městské knihovny. 27. ledna poprvé projednala Rada města Boskovice návrh přemístění knihovny do přízemí budovy bývalého Okresního úřadu. V únoru se začaly provádět potřebné úpravy v budově a 7. března bylo schváleno přestěhování. 12. září se začalo opět jednat o možnosti setrvání knihovny na Hradní 3, ale s definitivní platností bylo 7. 11. v zastupitelstvu rozhodnuto o stěhování knihovny do bývalého Okresního úřadu (později ONV).

I v této nejisté době probíhala obvyklá činnost knihovny včetně výstav a besed. Bylo zapsáno 1787 čtenářů, počet výpůjček byl 118 312.

Výstavy výtvarného umění v Městské knihovně na Hradní 3

Hana Vičarová, ředitelka Městské knihovny, byla amatérskou výtvarnicí a měla k výtvarnému umění hluboký vztah. Proto mě požádala, abych jí pomohl s pravidelnou výstavní činností v ambitech knihovny. V letech 1983 až 1996 zde bylo instalováno 36 výstav, na kterých se podíleli i další kurátoři, zejména MUDr. Jan Vykoukal. Z Městské knihovny v Boskovicích se brzy stalo známé a vyhledávané výstavní centrum. V přehledu uvádíme nejvýznačnější výstavy:

1983 (k zahájení činnosti na Hradní 3)

Jindřich Svoboda (knižní vazby) a Eduard Milén (knižní grafika)

1984

Orest Dubay (knižní ilustrace)

1985

Victor Hugo – ke 100. výročí úmrtí (za účasti zástupců francouzského velvyslanectví)

Albín Brunovský (knižní ilustrace)

1986

Miroslav Šimorda (kurátor H. Vičarová)

Vlasta Švejdrová a Rudi Lorenz (kurátor H. Vičarová)

Květa Fuliérová

Karel Hynek Mácha v knižní a výtvarné kultuře (kurátor H. Vičarová)

1987

Marián Minarovič (grafika, knižní ilustrace)

1988

Antonín Juračka (uvedl Ludvík Kundera)

Skupina 42 (kresby, kurátor MUDr. Vykoukal)

Josef Paleček „Obrázky z knih“ (Albatros)

1989

Orest Dubay ml. (serigrafie)

Miroslav Houra

Jiří Kalousek (kurátor H. Vičarová)

1990

Vladimír Komárek (knižní ilustrace)

Jan Vičar – obrazy, kresby, objekty (kurátor H. Vičarová)

Zdeněk Veselý, kresby a grafiky z Francie (kurátor Hana Vičarová)

1991

Jiří Kolář – koláže (kurátor MUDr. Vykoukal)

Petr Kvíčala. Obrazy (kurátor Hana Vičarová)

Boris Jirků, ilustrace (Albatros)

1992

J. A. Komenský v exlibris a drobné grafice

Emanuel Ranný (kurátor František Rybář)

Jan Kotík – kresby (kurátor MUDr. Vykoukal)

1993

Josef Liesler

1994

Moderní česká kresba (kurátor MUDr. Jan Vykoukal)

František Dvořák (kresby – koláže)

1995

Jiří Kovanda (kresby – kurátor MUDr. Jan Vykoukal)

1996

Magdaléna Říčná (malby, grafika)

Jiří Bouda (grafika)

Jana Boudová (grafika)

Luboš Stříbrcký (kresby – grafika)

Adolf Born (grafika – kurátor dr. František Šalé)

Pokud není uvedeno jinak, byl kurátorem výstavy Jaroslav Bránský.

Městská knihovna po odchodu z Hradní č. 3 do budovy bývalého ONV Boskovice

V únoru až březnu 1997 proběhlo stěhování knihovny do nových prostor. Plocha knihovny se zmenšila z 907 m² na 625 m². Oddělení pro dospělé bylo umístěno vpravo od vchodu, vlevo se „ubytovalo“ oddělení pro mládež. Po provozní stránce (osvětlení, topení) se podmínky knihovny zlepšily. Podařilo se zřídit studovnu pro dospělé (byť s menším počtem míst – 9 místo 30) i zvláštní studovnu pro děti a mládež. Byly pořízeny dva počítače – jeden pro zpracování knih (sponzorský dar), druhý pro studovnu. Sponzorským darem byla zbudována internetová síť.

Za devět měsíců měla knihovna 2 084 čtenářů, počet výpůjček byl 100 612 knih. I za ztížených podmínek proběhly besedy a výstavy, knihovna pořádala zejména Dny ruské kultury a Dny Skandinávie.

Rok 1998 byl nejúspěšnějším za několik posledních let. Bylo registrováno 2 213 čtenářů, počet výpůjček činil 155 202. Knihovna pořádala besedy, výstavy a v prostoru před studovnou dospělých bylo instalováno několik výstav výtvarných umělců. Dominantní akcí MěK byla organizace 20. celostátního finále Studentské odborné činnosti. Dr. Kovář byl pověřen ministerstvem mládeže a tělovýchovy funkcí předsedy organizačního štábu.

V roce 1999 došlo k významné události. Byly sloučeny čtyři kulturní instituce (Městská správa kin, Městská knihovna, Městské kulturní středisko a Městské informační středisko) do organizace Kulturní zařízení města Boskovice. Ředitelem byl jmenován k 1. červnu t. r. na základě výběrového řízení dosavadní ředitel knihovny dr. Kovář.

Vedením knihovny (bez titulu „ředitel“) byla pověřena Jitka Moraňová (roz. Horáková), narozená 5. 11. 1952. Absolvovala 1968–1972

Střední knihovnickou školu v Brně (maturita 1972), 1992–1993 postgraduální inovační studium na Střední knihovnické škole v Brně. Od 1. 9. 1972 do 31. 8. 2011 pracovala jako knihovnice Městské knihovny v Boskovicích, 1. 4. 1999 – 31. 8. 2011 jako vedoucí této knihovny.

V roce 1999 byla dokončena automatizace knihovnických činností, takže bylo možno od 1. 1. 2000 zahájit tuto činnost. Byly pořízeny tři nové počítače s internetovým připojením pro veřejnost. Počet čtenářů se zvýšil na 2 380, kteří si vypůjčili 156 131 knih. Kromě půjčovní činnosti pořádala knihovna jako obvykle besedy, výstavy aj. Velkou počtou pro knihovnu bylo, že byla vybrána jako jedna z deseti, kam byla zaslána putovní výstava „Albatros dětem – děti Albatrosu“. Bylo to zasloužené ocenění práce čtenářského kroužku při Městské knihovně.

V roce 2000 stoupl počet čtenářů na 2603, počet výpůjček činil 197 124.

Rok 2001 byl ve znamení zlepšení služeb knihovny. Knihovna už má šest počítačů s internetovým připojením. Bylo registrováno 2796 čtenářů, kteří si vypůjčili 133 299 knih. Také částka na nové knihy se zvyšovala:

1998 – 279 074 Kč

1999 – 182 074 Kč

2000 – 254 776 Kč

2001 – 292 059 Kč

Vedle půjčovní činnosti organizovala knihovna mnoho výstavek a besed s umělci. Bohužel se nepodařilo navázat na tradici výtvarných výstav, i když se autor těchto řádků pokoušel o výstavy vzhledem k nevyhovujícím prostorovým podmínkám mnohem skromnější, jako např. byla výstava obrazů, kreseb a grafik Jaroslava Dvořáčka nebo novoročenek z vlastních sbírek.

Rok 2002 byl dlouhodobě narušen stavebními úpravami v budově. Knihovna byla uzavřena, ale zaměstnanci pracovali na inventarizaci fondu aj. Sami si pak veškeré prostory knihovny uklidili.

V roce 2003 stojí za zmínku velký nárůst dětských čtenářů, kterých přibýlo 200. V letech 2004 a 2005 pokračovala činnost knihovny obvyklým tempem bez narušení.

Ke kompletní automatizaci knihovny, tedy k půjčování knih přes server s knihovním databázovým systémem LANIUS, došlo 1. dubna 2004. V témž roce spustila knihovna své první webové stránky s on-line katalogem.

Roku 2005 bylo v knihovně zřízeno regionální oddělení. Knihovna od té doby poskytuje jako jedna ze 14 knihoven v kraji metodickou pomoc pro více než 70 knihoven v severní části okresu Blansko. Tuto činnost vykonávají dvě pracovnice, veškeré náklady plně hradí jihomoravský kraj.

V srpnu 2007 přešla knihovna z dosavadního knihovního systému LANIUS na modernější CLAVIUS, který byl kompletně pořízen za grantové prostředky. V současné době může čtenář využít tři multimediální PC s pevným připojením na internet na dětském oddělení a čtyři PC ve studovně.

2008: Středisko knihovna drží úroveň návštěvnosti všech oddělení, spolehlivě plní úlohu regionálního centra pro 70 knihoven ze severní části regionu a aktivitami a modernizovaným technickým vybavením i řadou doprovodných akcí stále přitahuje značný počet zájemců. Prostory knihovny další rok hostily aktivní Klub seniorů. V úterý 3. 6. 2008 byly v dětském oddělení knihovny v Boskovicích předány do užívání tři nové počítače s přístupem na internet jako dárek ke Dni dětí. Byly zakoupeny z grantu Ministerstva kultury ČR, kapitoly Veřejné informační služby knihovnám.

V roce 2009 knihovna vyhlásila literární soutěž, připravila Týden knihoven, akci Noc s Andersenem, připojila se k akci Celé Česko čte dětem a Kniha mého srdce.

Podobně roku 2010 knihovna opět vyhlásila literární soutěž, připravila Týden knihoven, akci Noc s Andersenem, připojila se k celostátním akcím vyhlašovaným Moravskou zemskou knihovnou v Brně i Národní knihovnou Praha.

Také roku 2011 knihovna pořádala besedy pro žáky všech stupňů škol, besedy s autory, knihovnické týdny, Noc s Andersenem. Celkem knihovna vykázala 36 000 návštěvníků. Realizováno bylo 112 611 výpůjček, 1467 občanů využilo meziknihovní výpůjční službu a bylo realizováno 2384 připojení k internetu.

Registrováno bylo 2740 čtenářů. I v roce 2011 pracovalo v rámci knihovny regionální oddělení, které se stará o téměř 70 knihoven v severní části regionu.

Statistické údaje za rok 2006 až 2011

ČTENÁŘI	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dospělí	1 800	1 679	1 657	1 695	1 782	2 229
Do 15 let	629	604	614	552	529	511
Celkem	2 429	2 283	2 271	2 247	2 311	2 740
NÁVŠTĚVNÍCI	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dospělé odd.			13 081	14 293	14 503	14 398
Studovna			11 787	12 690	12 368	12 161
Dětské odd.			9 166	10 100	10 178	9 631
Celkem	40 917	37 948	34 034	37 083	37 049	36 197
Návštěvy on-line				1 461	2 021	2 577
VÝPUJČKY	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dospělé odd.	55 145	52 376	49 395	52 284	53 185	53 011
Studovna	41 117	38 256	34 520	33 833	33 611	32 531
Dětské odd.	35 445	31 457	25 737	26 084	26 314	27 069
Celkem	131 707	122 089	109 652	112 201	113 110	112 611
INTERNET	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Studovna	2 341		3 125	3 023	2 696	2 384
Dětské odd.	328		1 136	1 587	1 749	1 192
Celkem	2 669	3 192	4 261	4 610	4 445	3 576

150. rok trvání veřejné knihovny v Boskovicích

Jak bohatá a pestrá je náplň činnosti městské knihovny, ukazuje přehled akcí v tomto jubilejním roce:

Činnost knihovny v jubilejním 150. roce v oficiálním výkazu knihovny

LEDEN – PROSINEC

Dětské oddělení

Čtenáři dětského oddělení vyplňují soutěžní kvízy na různá témata (literární, zeměpisná apod.). Ze správných odpovědí jsou vždy vylosováni tři výherci, kteří dostanou malou odměnu.

Průběžně tematické výstavky k nejrůznějším, výročím, událostem,...

Oddělení pro dospělé

Burza knih

Průběžně tematické výstavky

LEDEN

Dětské oddělení

12. 1. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Lidická – 21 dětí

25. 1. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Lidická – 14 dětí

27. 1. – **školení řidičů** – 2 pracovníci

ÚNOR

Dětské oddělení

„Zimní minivýstava“ výrobků dětí ze školní družiny ZŠ Boskovice. Častými návštěvníky knihovny jsou děti z mateřských škol. Po návštěvě knihovny vyrobila třída Zvonečky z MŠ Lidická papírového Večerníčka, který teď zdobí prostory boskovické knihovny. Ve studovně dětského oddělení byla instalována výstavka prací ze školních družin ZŠ Boskovice. Dětem se dílka se zimní tematikou velmi povedla a v knihovně panovala pravá zimní nálada.

Ukončení kurzu angličtiny v rámci projektu UZS – 4 pracovníci

BŘEZEN

MĚSÍC ČTENÁŘŮ

Začátek března byl v městské knihovně hodně rušný. V týdnu od 5. do 9. března využilo možnosti zdarma se zaregistrovat 48 čtenářů, z toho bylo 34 dětí. Do knihovny zavítalo k velké radosti knihovníků také 101 čtenářů, kteří dorazili díky amnestii na upomínací poplatky. Mezi nimi byly asi dvě desítky čtenářů, kteří zareagovali až na 4. upomínku. Počet čtenářů – nevracečů je přesto dost velký.

V tomto roce knihovna opět připravila v rámci akce Březen – měsíc čtenářů jeden ze svých oblíbených kvízů, který byl tentokrát nazván humorným. Princip byl jednoduchý – přiřadit k sobě správně autora a citát, vybrané z české i zahraniční humoristické literatury. A jelikož měl letošní Březen motto „Sladký život s knihovnou“, výběr odměny za první místo byl hned hotov. Výherkyní Březnového humorného kvízu se stala Klára Ambrozová. Vyhrála obrovskou bonboniéru a roční registraci v knihovně zdarma.

Začátek března a konec dubna byl ve znamení „Čarodějnických lekcí“. Beseda byla určena pro žáky 2.–4. tříd. Povídali si o lidové tradici pálení čarodějnic, čarodějnických procesech, četli ukázky z knih o čarodějnicích a upírech z fondu naší knihovny.

Ve středu 28. 3. 2012 proběhlo v dětském oddělení městské knihovny již druhé ze tří plánovaných setkání žáků ZŠ s místostarostkou města Ing. Jaromírou Vítkovou. Paní místostarostka měla pro žáky 5. tř. ZŠ připravenou prezentaci městské památkové zóny, kterou doplnila zajímavostmi z historie jednotlivých památek. Děti překvapilo, jaké částky město na opravu a údržbu památek vynakládá.

Amnestie upomínacích poplatků – 5.–9. 3. čtenáři mohli vrátit zapomenuté výpůjčky bez sankčních poplatků – využilo 101 čtenářů

Registrace čtenářů – 5.–9. 3. – roční registrace nových čtenářů zdarma – využilo 48 čtenářů, z toho 34 dětí

Dětské oddělení

1. 3. – **Knihovnické minimum + výtvarná dílna Obal si svou knihu** – školní družina ZŠ Sušilova – 25 dětí + 6 studentek SPgŠ
6. 3. – **Večerníčky** (seminář KDK, KJM Brno) – 1 pracovník

7. 3. – **Za pokladem kapitána Černovouse** (beseda nakl. Thovt) – ZŠ Zelená, 4.A, 4.C – 50 dětí
8. 3. – **Městská památková zóna** (beseda žáků ZŠ s místostarostkou) – ZŠ Slovákova, 7.D – 22 dětí
14. 3. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Bílkova – 14 dětí
15. 3. – **Knihovnická lekce** – školní družina Slovákova – 21 dětí + 8 studentek SPgŠ
19. 3. – **Seznámení s knihovnou** – MŠ Lidická – 15 dětí
21. 3. – **Světlem na křídlech poezie** – recitační přehlídka – 1 pracovník
22. 3. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Bílkova – 16 dětí
28. 3. – **Městská památková zóna** (beseda žáků ZŠ s místostarostkou) – ZŠ Sušilova, 5. třída – 27 dětí

Noc s Andersenem – 30. 3. – 17 dětských čtenářů knihovny mohlo opět prožít noc plnou her v boskovické knihovně, kde pro ně byl připraven program: návštěva radniční věže, Muzea Boskovicka, čtení pohádek, kvízy, soutěže o ceny. Poprvé ve spolupráci se SPgŠ – program pomáhaly zajišťovat 4 studentky

7. 3.–23. 4. **Prodejní výstava nakladatelství Thovt**

Během měsíce **výtvarná soutěž Jak si představuji novou knihovnu** (ve spolupráci se školními družinami)

Oddělení pro dospělé a studovna

7. 3. – **Nad knižními novinkami** – prezentace novinek ve fondu knihovny v Klubu seniorů – 24 účastníků

9. 3. – **Koncert v knihovně** (Šmahelová – akordeon, zpěv; Krajíček – mandolína; Panuš – kontrabas) Koncert byl doprovázený autorskou poezií Kristýny Sedlákové a Michaely Svobodové. Na návštěvníky čekalo **sladké pohoštění** – 41 účastníků

20.–30. 3. vystavena replika **Codex gigas (Dáblova bible)**

Magnesia littera – knihovna a její čtenáři se zúčastnili hlasování o nejúspěšnější knihu za rok 2012

Řekni mi, co čteš – zapojení do rozhlasové soutěže o ceny (podle ukázek z knih poznat dílo a autora)

Burza knih – pokračuje již probíhající burza knih s novými tituly

Březnový humorný kvíz – vědomostní kvíz o ceny pro veřejnost

DUBEN

Oddělení pro dospělé

2.–13. 4. tematická výstavka knih Velikonoce

Dětské oddělení

- 4. 4. – **Jaro a Velikonoce** – ZŠ Slovákova, 1.F – 18 dětí
 - 4. 4. – **Městská památková zóna** (beseda žáků ZŠ s místostarostkou) – ZŠ Slovákova, 7. tř – 27 žáků
 - 11. 4. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Na Dolech – 21 dětí
 - 12. 4. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Lidická – 12 dětí
 - 13. 4. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Bílkova – 16 dětí
 - 20. 4. – **Čtvrtek není jen den v týdnu** – ZŠ Sušilova, 2.D – 20 dětí
 - 23. 4. – **Jeden den s Vandou a Fotbal trochu jinak** – dvě besedy na kladatelství Thovt – 41 dětí
 - 25. 4. – **Čarodějnická lekce** – ZŠ Zelená, 3.C – 20 dětí
 - 18.4. – **Exkurze do knihovny ve Veselici**
 - 24. 4.– seminář **Chceme dětem číst (německy psaná literatura pro děti a mládež)** – KJM Brno, KDK – 1 pracovník
 - 27. 4. – Beseda se spisovatelem **Markem Šolmesem Srazilem** – 40 dětí.
- V pátek 27. 4. 2012 uspořádala knihovna pro děti velikou show. Pozvala totiž Marka Šolmese Srazila, který představil svou knihu „Pohádky do postýlky“. Knihovna byla navzdory názvu knihy rázem plná zpěvu, tance, povídání a kreslení. Takovou besedu v knihovně děti ještě nezažily.

KVĚTEN

Dětské oddělení

- 2. 5. – **Čarodějnická lekce** – ZŠ Slovákova, 4.E – 20 žáků
- 4. 5. – **Čarodějnická lekce** – ZŠ Zelená, 3.A – 21 žáků
- 9. 5. – **Čarodějnická lekce** – ZŠ Zelená, 3.B. – 23 žáků
- 11. 5. – **Poprvé v knihovně** – MŠ Na Dolech – 21 dětí

Oddělení

Dvě výstavky knih – Osvobození, Máj

Duben – květen – školní praxe – 2 studentky VŠ

ČERVEN

Dětské oddělení

Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka – knihovna se již potřetí zapojila do celostátní akce Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka, který již čtvrtým rokem vyhlásil Svaz knihovníků a informačních pracovníků na podporu čtenářské gramotnosti. **13. června** přišlo všech 120 dětí ze šesti prvních tříd ZŠ Boskovice do boskovického kina, kde formou soutěží, čtení a kvízů prokázaly, že už umí nejen všechna písmenka, ale že znají i klasické české pohádky, a na závěr jim byly promítnuty animované pohádky. Každý prvňáček tu dostal knihu od oblíbeného českého spisovatele Miloše Kratochvíla a ilustrátorky Renáty Fučíkové Školníci. Pěkným zpestřením bylo vystoupení hudební skupiny studentek SPgŠ „8 jistých“.

Na měsíc červen byla pro nově registrované dětské čtenáře připravena zajímavá akce. Každý nový čtenář dětského oddělení obdržel k registraci i malou knížečku jarně-letních básniček od Miloše Kratochvíla Krtčí metro s překrásnými ilustracemi Markéty Vydrové.

15. 6. – **Seznámení s knihovnou** – 2.–4. třída ZŠ Horní Štěpánov – 10 žáků

21. 6. – **Čtvrtek není jen den v týdnu** – ZŠ Zelená, 2.A – 21 žáků

28. 6. – Čtenářská anketa pro děti – **Knihovna dostává vysvědčení**

Příprava prázdninové čtenářské soutěže pro děti – **Čtenářské pasy**

7. 6. – **Exkurze do městské knihovny v Soběslavi** – 5 pracovníků

20. 6. – **Porada profesionálních knihovníků v Letovicích** – 5 pracovníků

26. 6. – **Porada ředitelů pověřených knihoven JmK ve Vyškově** – 2 pracovníci

ČERVENEC – SRPEN

Dětské oddělení – čtenářská soutěž Prázdninový čtenářský pas

16. 7. zpřístupněn nový **čtenářský on-line katalog Carmen**. Pro staromilce je stále dostupný původní vzhled. Pomocí obou rozhraní (jak původního on-line katalogu, tak nového – Carmen) se čtenář dostane ke stejnému knihovnímu fondu.

Během prázdnin se mohli malí čtenáři zapojit do akce „Prázdninové čtenářské pasy“. Mile překvapila velká účast dětí. I v dnešní době si některé děti najdou čas a přečtou si zajímavou knihu. Ze všech pilných čtenářů byli vylosováni čtenáři, kteří dostali knižní odměnu.
Řeší se personální problémy – snížení úvazků na regionálním odd.

ZÁŘÍ

Od 3. 9. 2012 byla v knihovně s návratem běžné provozní doby zprovozněna wi-fi síť. Návštěvníci a občané Boskovic tak dostali možnost navštívit studovnu i se svým vlastním mobilním zařízením, připojit se na internet bezdrátově, a dohledat si tak potřebné informace.

18. 9. – **Městská knihovna Hodonín** – slavnostní otevření nově zrekonstruovaného dětského oddělení – 2 pracovníci

19. 9. – **Školení Clavius** – katalogizace a novinky – 3 pracovníci

26. 9. – **Bezbariérová knihovna** – komunikace s mentálně postiženými uživateli (KJM) – 1 pracovník.

Od 24. 9. do 12. 10. v dospělém oddělení Výstava knih o Boskovicích a blízkém okolí, které má městská knihovna ve svém fondu.

ŘÍJEN

1.–5. 10. – Týden knihoven, 16. ročník, motto „Čti, žij zdravě!“

1. 10. – Roční registrace nových čtenářů zdarma – využilo 48 nových čtenářů.

V úterý 2. 10. probíhala v dětském oddělení výtvarná dílna Obal si svou knihu. Děti se učily obalovat knížky, dověděly se, jak knihovna funguje a co dělají knihovníci, když zrovna nepůjčují. Zúčastnilo se 28 dětí. Téhož dne proběhlo již tradiční setkání s maminkami a jejich dětmi. Maminky měly možnost seznámit se s knihovnou, zaregistrovat se do knihovny, prohlédnout si sklady knihovny a vybrat pro sebe a děti nějakou hezkou knihu ke čtení.

V pátek 5. 10. 2012 proběhla výborná beseda o čajích **Letem čajovým světem** s paní Zlatuší Knollovou, omezená kapacita knihovny praskala ve švech (23 účastníků) a ochutnávka horkého voňavého nápoje a lahodných sušenek vše parádně zakončila.

Do 16. ročníku **Týdne knihoven 1.–5. 10. 2012 se již tradičně zapojila i Městská knihovna v Boskovicích.** V této době nabídla roční registraci nových čtenářů zdarma, prominutí upomínek poplatků, nově doplněnou burzu knih. Motto letošního ročníku: **Čti, žij zdravě!** Za účasti Křemílka, Vochomůrky a víly Knihomíry obdrželi prvňáčci ze ZŠ Boskovice, pracoviště Slovákova, Slabikáře. Slavnostní předávání se konalo ve čtvrtek 8. 11. 2012 v prostorách dětského oddělení Městské knihovny v Boskovicích.

Knihovnická lekce 2.A, 2.B. ZŠ Boskovice – 43 žáků

9. 10. – seminář **Práce s nepřizpůsobivými uživateli v knihovnách** (MZK) – 2 pracovníci

15. 10. – **Informační exkurze** – katalog on-line, vyhledávání informací – Střední pedagogická škola – 28 studentů

16. 10. – seminář **Aktuality ve věcném popisu** (MZK) – 1 pracovník

17.–18. 10. – seminář **KDK Strašidelné příběhy, povídky, horory** (KJM) – 2 pracovníci

24. 10. – **Informační exkurze** – katalog on-line, vyhledávání informací – Střední pedagogická škola – 27 studentů

LISTOPAD

8. 11. – **Předávání slabikáře** – 1.E, 1.F ZŠ Slovákova – 41 žáků

14. 11. – **Porada profesionálních knihovníků regionu Boskovice** – 7 pracovníků

Cesta za pohádkou – 1.–4. tř. speciální škola Štefánkova – 16 žáků

V listopadu začala výměna oken na budově Městského úřadu, ve které se nachází i Knihovna Boskovice. Došlo i na prostory oddělení pro děti, skladu II a kanceláří. Zbytek by měl být uskutečněn příští rok.

PROSINEC

5. 12. – **porada Klubu dětských knihoven – knihovna Lysice** – 1 pracovník

7. 12. – **Astrid Lindgrenová, Děti z Bullerbynu a Pippi Dlouhá punčocha** – 3. F ZŠ Boskovice – 19 žáků

11. 12. – **Porada ředitelů pověřených knihoven JmK** – 2 pracovníci
12. 12. – **Beseda se spisovatelkou Martinou Bittnerovou** – 60 žáků
9. tříd ZŠ Boskovice. Beseda byla zaměřena na autorčinu novou knihu
Spisovatelky a Erós.
14. 12. – **Astrid Lindgrenová, Děti z Bullerbynu a Pippi Dlouhá
punčocha** – 3.E ZŠ Boskovice – 22 žáků
18. 12. – **Seznámení s knihovnou + Povídání o Vánocích** – 1.C, 1.D
– 35 dětí

**Celkem se uskutečnilo pro veřejnost 44 kulturně vzdělávacích
akcí, kterých se zúčastnilo 1 132 návštěvníků (vše se nedá spo-
čítat – např. výstavy).**

**Zaměstnanci knihovny se zúčastnili 21 akcí (kurzů, seminářů,
porad, exkurzí), celkem bylo na akcích 51 účastníků.**

Abecední seznam bývalých pracovníků knihovny od roku 1960

	Doba působení v Městské knihovně Boskovice
Adámková Ludmila	1. 10. 1970 – 31. 12. 1977
PhDr. Achrer Karel	1. 9. 1960 – 1965 ředitel
Barotová Věra	1981–1985
Bártová Jarmila	60. léta
Bartošová Miroslava Mgr. (provd. Holubová)	1. 11. 1965 – 28. 2. 1967 ředitelka
Bartošovská Helena PhDr.	1971–1975
Blahová Hana	1. 12. 1989 – 15. 7. 1994
Bohatcová Hana	1. 4. 2005 – 31. 12. 2005
Chlupová Evženie	1. 8. 1987 – 20. 1. 1991
Chlupová Zorka	1967 – ?
Jakubů Marie	90. léta
Juřeková Ludmila	70.–80. léta
Kašpárková Růžena	? – do 1960
Kohoutková Ludmila	1960 – podzim 1967
Kožoušková Marie	1. 11. 1975 – 30. 6. 1998
Kučová Olga	27. 2. 1978 – 21. 11. 1985
Měkotová Olga	1983–1985
Moráňová Jitka	1. 9. 1972 – 31. 8. 2011 1. 4. 1999 – 31. 8. 2011 vedoucí knihovny
Navrátilová Květoslava	kolem roku 2000
Nešporová Květa	?
Neužilová Hana	24. 7. 2006 – 30. 9. 2009
Odehnalová Milada	2. 1. 1992 – 30. 4. 2000
Oujezská Růžena	90. léta úklid
Prudká Miluše	90. léta
Paděrová Simona	1. 10. 1999 – 28. 2. 2006

Síssová Zdena	1. 8. 1974 – 28. 2. 1975
Skřipská Emilie	1. 4. 1977 – 31. 12. 1977
Synková Zdena	1. 9. 1975 – 31. 12. 1992
Šamšulová Renata Ing.	2002–2003
Šalé Ondřej	1. 2. 2005 – 30. 9. 2009
Ševčíková Jitka	1. 1. 1963 – 31. 10. 1965
Šudoma Miroslav	2. 2. 1998 – 30. 9. 1999
Turečková Renata	8. 6. 2007 – 26. 7. 2010
Vičarová Hana	jaro 1967 – 30. 6. 1993 ředitelka
Votočková Markéta	1. 4. 2007 – 31. 5. 2008
Zezulová Marie	90. léta
Žáčková Marcela	1986–1989

V tomto výčtu zaměstnanců by měla být uvedena ještě jedna „pracovní síla“. Je to Marie Zouharová, klientka Denního stacionáře Betany s kombinovaným tělesným a mentálním postižením, pracuje v Městské knihovně Boskovice jako dobrovolnice od února 2012. Maruška pracuje v knihovně pravidelně každé pondělí odpoledne asi čtyři hodiny, má svoje pracovní místo v dětském oddělení a čtenáři jsou na její přítomnost upozorněni. Maruška vykonává v knihovně jednoduché práce – vyškrtává razítka z vyřazených knih a časopisů, skartuje, laminuje průkazy, opravuje poškozené časopisy atd. Marušku doprovází dobrovolná asistentka paní Helena Konečná.

Proměny názvu veřejné knihovny v Boskovicích

Čtenářský spolek Velen v Boskovicích – nezachovala se žádná kniha

ČTENÁŘSKÝ I ZPĚVÁCKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH

9. března 1966 až 4. května 1883.

ČTEN. PĚV. OCHOTNICKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH

po 4. květnu 1883 do 1895 (?)

Obecná knihovna 1890–1921

Obecní knihovna 1921 – ?

VEŘEJNÁ KNIHOVNA V BOSKOVICÍCH po 1921

Městská veřejná knihovna v Boskovicích – současně ?

STADTBÜCHEREI IN BOSKOWITZ – MĚSTSKÁ KNIHOVNA
V BOSKOVICÍCH (kulaté, městský znak, 2. 7. 1941, 20. 12. 1943, na listině ještě 5. 5. 1945!)

Veřejná lidová knihovna a čítárna města Boskovic 1945–1951 (?)

OKRESNÍ LIDOVÁ KNIHOVNA Boskovice od 1951

Okresní lidová knihovna v Boskovicích 1960

Městská lidová knihovna v Boskovicích 1960

Městská knihovna Boskovice 1984 dosud

Uvedené názvy jsou sestaveny na základě otisků razítek, nemusí se s nimi shodovat a zejména nelze přesně stanovit dobu užívání

Razítka (otisky)

ČTENÁŘSKÝ I ZPĚVÁCKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH

ČTEN. PĚV. OCHOTNICKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH

ČTEN. PĚV. OCHOTNICKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH (oválné)

přerazítkováno: OBECNÁ KNIHOVNA V BOSKOVICÍCH (oválné)
přerazítkováno: OKRESNÍ KNIHOVNA Boskovice (kulaté)
Václav Beneš Třebízský, Z různých dob, 1895

ČTEN. PĚV. OCHOTNICKÝ SPOLEK VELEN v BOSKOVICÍCH (ovál.)
přeraz.: OBECNÁ KNIHOVNA V Boskovicích (ovál.)
přeraz. : Obecná knihovna v Boskovicích (kulaté, znak města Bce)
Sofie Podlipská, Pozemský prach, vyšlo 1891
OBECNÁ KNIHOVNA v Boskovicích (ovál.)
Knihovní řád Obecné knihovny v Boskovicích na pův. Knihovním řádu
Heyduk, Zaváté listy, vyd. 1886

OBECNÍ KNIHOVNA v Boskovicích ovál patrně 1921

VEŘEJNÁ KNIHOVNA V BOSKOVICÍCH (kulaté, znak města Bce)
Dyk, Tichý dům. Vyšlo 1922. Zapsáno 29. 8. 1929, listina 28. 2. 1924

Státní doplňovací knihovna v Boskovicích (kulaté se stát. znakem)
Gogol, výbor z díla II, 1949

OKRESNÍ LIDOVÁ KNIHOVNA Boskovice
přetištěno: STADTBÜCHEREI IN BOSKOWITZ – MĚSTSKÁ KNIHOVNA
V BOSKOVICÍCH (kulaté, městský znak, 2. 7. 1941, 20. 12. 1943,
na listině ještě 5. 5. 1945!)
Verše nad melodií, 1940

KNIHOVNÍ RADA MĚSTA BOSKOVIC kulaté raz. Městský znak, 18.
10. 1938, list. 25. ledna 1940

Městská knihovna v Boskovicích kulaté raz., státní znak, list. 21. 3. 1948

STADTBÜCHEREIRAT IN BOSKOWITZ – KNIHOVNÍ RADA MĚS-
TA BOSKOVICE (kulaté razítko, 1945)

KNIHOVNÍ RADA MĚSTA BOSKOVICE totéž kulaté razítko, měst.
znak, odstraněn německý nápis, 10. 10. 1945, 24. 1. 1948, 2. 4. 1948

VEŘEJNÁ LIDOVÁ KNIHOVNA A ČÍTÁRNA MĚSTA BOSKOVIC
(obdélník, 1947)

Veřejná lid. knihovna a čítárna obdélník, vlevo znak města, duben 1947
MĚSTA BOSKOVIC
KNIHOVNÍ RADA

SPRÁVA

veřejné lid. knihovny a čítárny

MĚSTA BOSKOVIC obdélník, vlevo znak města, červen 1947

OKRESNÍ LIDOVÁ KNIHOVNA Boskovice (kulaté)

Josef Matějka, Malý prorok. Zapsáno 25. 10. 1930.

Studentský klub (oválné razítko v knize Slavie (Svat. Čech) z roku 1893)

„Bílka“ v Boskovicích

KNIHOVNA

JEDNOTY ORLA

BOSKOVICE

(obdélníkové razítko, vedle něho je oválné razítko)

KAT. SOC. BESEDA

SVORNOST

v Boskovicích

po zákazu Orla 1942,

Arbesovy spisy, díl V, Romaneta, 1926; zde je i výpůjční řád z roku 1940

Gottwaldova knihovna v Boskovicích (ovál., emblém otevřené knihy)

Jan Vrba, Bažantnice, vyšlo 1922

Městská knihovna v jubilejním roce 2013

Současní zaměstnanci	pracují od
PaedDr. Oldřich Kovář	1. 3. 1993
Bartíková Erika	1. 5. 1999
Buriánková Petra	3. 9. 2008
Čuřík David	8. 6. 1998
Jurdičová Miroslava	1. 10. 2011 – 31. 8. 2011 knihovnice MK Boskovice od 1. 9. 2011 vedoucí knihovny
Mifková Zdeňka	1. 12. 1980 Regionální oddělení
Novák Petr	1. 11. 2012 Informatik
Nováková Světlana	1. 8. 1988
Skácelová Alice	1. 9. 2005 Regionální oddělení
Tupá Renata	20. 5. 1991
Vichtová Lenka	2. 5. 2000

Přepočtený stav zaměstnanců knihovny činil 6 pracovníků. Z toho 3,5 jsou absolventy Střední školy knihovnické, 2 jiných SŠ. Polovina úvazku je vyčleněna na úklid.

Stav Městské knihovny k 1. lednu 2013

Počet čtenářů: celkem 2 154, z toho 1 657 dospělých, 497 do 14 let	
Návštěvníků za rok 2012 v oddělení dosp.	13 808
ve studovně	11 186
v dětském odd.	9 024
Návštěvy akcí	1 132
Výpůjčky celkem	106 735
z toho dospělí	53 741
děti	24 026
ve studovně	28 968
Knižní fond	
Přibylo	1 348
z toho nákup	977
dary a jiné	371
Ubylo	1 290
Celkový stav k 1. 1. 2013	65 608
Z toho zvukových knih	152
Počet titulů periodik	72
Meziknihovní výpůjční služba	
obdržených požadavků	969
zaslaných požadavků	729
Počet připojení na internet celkem	3 633

Finanční plány a jejich plnění za 2012 a 2013

	Plán 2013	Plán 2012	Plnění 2012
	v tis. Kč	v tis. Kč	v Kč
Náklady knihovny celkem	2 942	2 340	2 339 715
Provozní náklady	980	673	673 420
– předplatné novin a časopisů	87	76	76 025
– kancelářské potřeby	22	9	9 353
– nákup knih	256	166	166 970
– materiál na opravy	1	2	1 641
– ostatní materiál	25	11	10 598
– nákup čisticích prostředků	3	3	3 245
– materiál do kopírky	23	23	22 649
– energie	257	246	246 057
– opravy a údržba	45	8	8 472
– cestovné	7	4	3 812
– ostatní služby	203	88	88 256
– poplatky SKIP a SKAP	4	4	3 700
– nákup drobného materiálu	47	33	32 642
Mzdové náklady	1 883	1 554	1 553 629
– hrubé mzdy vč. OOPP	1 376	1 138	1 137 705
– zákonné odvody SP a ZP	448	368	367 960
– ostatní soc. náklady	59	48	47 964
Odpisy	79	113	112 666
Příjmy knihovny celkem	2 842	2 255	2 254 803
Výnosy z čtenářských příspěvků	180	183	183 917
Výnosy z kopírování	8	7	6 796
Ostatní výnosy	3	3	2 712
Čerpání z rezervního fondu HV	10	0	0
Příspěvek zřizovatele	2 561	1 983	1 982 712
Transférový podíl – pořízení majetku – dotace	80	79	78 666
Hospodářský výsledek	-100	-85	-84 912

Počet hodin pro veřejnost v roce 2012 činil 25 hodin týdně.
Od 2. ledna 2013 byla změněna půjčovní doba:

Oddělení pro dospělé + studovna

Pondělí	9–11, 12–17
Úterý	9–14
Středa	9–11, 12–17
Čtvrtek	12–19
Pátek	12–18

Oddělení pro děti

Pondělí	9–11, 12–17
Úterý	12–17
Středa	12–17
Čtvrtek	12–17
Pátek	12–16

Přehledem strohých, ale přesto výmluvných čísel končí putování sto padesáti lety významné kulturní instituce, jakou nepochybně spolková či Městská knihovna v Bokovicích vždy byla. Na této cestě jsme se setkali s mnoha vlastenci, nadšenými kulturními pracovníky, většinou dobrovolnými pracovníky a funkcionáři, kteří svým spoluobčanům usnadňovali cestu ke knize, „nejvěrnějšímu příteli člověka.“ Jim všem, jmenovaným i bezejmenným, od učitelů, kněží či lékařů přes dělníky různých profesí až ke studentům a žákům boskovických škol, patří vřelé poděkování za jejich službu knize a čtenářům.

Budoucnost Městské knihovny v Boskovicích

Sto padesát let existuje v Boskovicích veřejná resp. spolková knihovna, ale celá ta léta žila v nejrůznějších „podnájmech“ v objektech, které byly cizím majetkem. Když se zdálo, že její vandrování konečně skončí nastěhováním do budovy na Hradní 3, musela se opět stěhovat, protože budova byla v restituci vydána původním majitelům, rodině Mensdorff-Pouilly. Nové prostory pro knihovnu se sice našly v budově bývalého Okresního úřadu, ale bylo evidentní, že jde jen o provizorium. Proto se už v devadesátých letech hledalo nové a definitivní řešení, jak umístit městskou knihovnu v jejím vlastním objektu – ať už novém, nebo rekonstruovaném.

Z návrhů, o kterých by se mohlo uvažovat, zaslouží zmínku dva návrhy (Vlasta Chaloupková, Anna Podroužková), které umísťují novou budovu městské knihovny na prostranství mezi bývalou židovskou školou a židovskými lázněmi, západně od kašny. Další zajímavý návrh byl vystaven v Muzeu Boskovicka v souboru projektů studentů Fakulty architektury z Brna. Autor návrhu zajímavě uvažuje o přestavbě Ungarova domu a přístavbě pro Městskou knihovnu. Snad nejstarší úvaha se zabývala možností přestavby Domu dětí a mládeže a výstavby nového objektu v nádvoří.

V roce 2012 se znovu otevřela otázka výstavby objektu pro Městskou knihovnu. V knihovně je přes 65 000 knih, které si vypůjčuje asi 2 300 registrovaných čtenářů. V prostorách budovy Hradní 3 měla knihovna k dispozici přes tisíc metrů čtverečních, nyní se tísni sotva na polovině. V knihovně tak může být k dispozici pro čtenáře jen omezený počet knih. Zbytek je uložený ve skladu a knihy odtud musí pracovníci knihovny nosit zájemcům. Knihovna je navíc v prvním patře budovy, takže čtenáři nemají bezbariérový přístup.

Budovu pro novou knihovnu už v Boskovicích vybrali. Město chce zakoupenou nemovitost upravit a dostavět tak, aby v ní v budoucnu mohla být městská knihovna. Budovu dříve využívala společnost O2, nyní ji město pronajímá jako kanceláře. Toto místo je výhodné z více důvodů. Je v centru města, za budovou je možné parkovat. Vedle je Katolický dům s kinem. Po opravách a úpravách by tak vznikl celý komplex kulturních zařízení, které by byly vzájemně propojeny. Nová knihovna by byla prostornější, než je ta nynější. Mnohem důstojnější místo tam najde i Klub seniorů.

Po dlouhém jednání a zvažování byl představen návrh „Dostavba areálu Městské knihovny (Multifunkčního centra) v Boskovicích, budova bývalého Telecomu, ulice Kpt. Jaroše“, který vypracovalo brněnské PROJEKTSTUDIO ing. arch. Kateřiny Holenkové a spoluautora ing. arch. Davida Kotka. Předpokládaný finanční náklad na realizaci projektu činí sedmdesát milionů korun.

To jediné tedy chybí k tomu, aby Městská knihovna v Boskovicích našla po 150 letech vandrování konečně trvalé a důstojné sídlo, kde by mohla plnit své poslání: přispívat k poučení i k pobavení svých návštěvníků.

POZNÁMKY

- ¹ „Otevřený dopis studujícím na Moravě a ve Slezsku“. Wien, C. Ueberreuter, 1848; fond ABA007 /KNAV Praha/ – sign. F 20374).
- ² Vlastivědné listy Boskovicka, 3. roč., č. 2, červen 1970, s. 9–10
- ³ 1811 Brtnice – 1889 Brno; patřil ke skupině F. Sušila, brzy si získal pověst národnostně uvědomělého kněze
- ⁴ frankfurtčáctví – narážka na vznik parlamentu ve Frankfurtu roku 1848
- ⁵ Görres – Johann Joseph Görres (od roku 1839 von Görres, nar. 25. ledna 1776, Koblenz, z. 29. ledna 1848, Mnichov) byl německý romantický literární kritik a publicista
- ⁶ Aniž cituje svůj pramen, tvrdí, že podnětem k založení „Velenu“ bylo otevření Prozatímního divadla v Praze. Toto tvrzení lze najít v publikaci Jiřího Bušiny „Boskovické divadlo“ (MKS Boskovice 1994, s. 6)
- ⁷ l. c. 92–96
- ⁸ Z boskovických lesů, VM Boskovice, nedat., s. 40
- ⁹ MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond OkÚ Boskovice, Katastr spolků politic. okresu Boskovice, i. č. 137
- ¹⁰ MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond OkÚ Boskovice, Katastr spolků okresu Boskovice, i. č. 131
- ¹¹ Stručnou biografii Prchalovu publikoval Jiří Bušina v článku „Ferdinand Prchal, významná boskovická osobnost“ (Vlastivědné listy Boskovicka, roč. 2 (7), září 1944, č. 3). Viz také zápis v Kronice města Boskovice I, s. 64 a zejména „Pamětní spis k otevření nové budovy zemské odborné školy hospodářské v Boskovicích 1897–1938.“ Boskovice 1938.
- ¹² MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, pres. spisy, K-55, I/85 s konvolutem listin ze 3. 7. 1942
- ¹³ MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond AMB i. č. 1633
- ¹⁴ MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond AMB i. č. 1635

PRAMENY

- MZA Brno fond B 40/I kn. 436a, Spolkový katastr okresu Boskovice
MZA Brno, pob Blansko, prac. Boskovice, fond OkÚ Boskovice, i. č. 131
tamtéž, fond OkÚ Boskovice, K 249, i. č. 615
tamtéž, fond OkÚ Boskovice, K 250, i. č. 616 (od 1890)
tamtéž, fond Archiv města Boskovice, K 51, i. č. 560 (od 1920)
SOkA Blansko, fond Čtenářský i zpěvácký spolek Velen Boskovice, I 44, datace 1863–1890. Předal v srpnu 1972 Bedřich Šponer. Obsahuje stanovy, zápisy ze schůzí, korespondence 1863–1890. I. č. 1–11
CHALUPA, L. – SKUTIL, J.: Čtenářský i zpěvácký spolek Velen Boskovice 1863–1890. 1973, s. 42, event. č. 519/17
Kronika Města Boskovice (od 1922 do 2005)
Protokoly ze zasedání zastupitelstva a rady Města Boskovic (MZA Brno, pob. Blansko, prac. Boskovice, fond Archiv města Boskovice)

LITERATURA

- BRÁNSKÝ, J.: Boskovice v proměnách času. MěstNV Boskovice, 1990
Týž Kdo byl Petr Bílka? Lidová demokracie, Brno, 23. 8. 1991, č. 196
Týž První koncert v Boskovicích. Nový život, Blansko, 10. 2. 1982, č. 20, s. 3
Týž Sto let od smrti Petra Bílky. Nový život, Blansko, 9. 9. 1981, č. 36, s. 3
Týž Boskovice v proměnách času. MěstNV Boskovice, 1990
Týž Kdo byl Petr Bílka? Lidová demokracie, Brno, 23. 8. 1991, č. 196
Týž První koncert v Boskovicích. Nový život, Blansko, 10. 2. 1982, č. 20, s. 3
Týž Sto let od smrti Petra Bílky. Nový život, Blansko, 9. 9. 1981, č. 36, s. 3
Týž 125 let veřejné knihovny. Nový život, Blansko, XXXI, č. 48–49, 8. 12. 1990
ČUMOVÁ, Kateřina: Historicko-politicko-správní vývoj Boskovic do roku 1945. Bakalářská práce FF MU Brno, 2009
GRUNDA, Blahomil: Dějiny Městské knihovny v Blansku. Městská knihovna Blansko 2001
JANÁK, J.: Čtenářské spolky na jižní Moravě. DUHA, zpravodaj o knihách a knihovnách JM kraje, roč. 3, 1989, č. 2, str. 3–9.

Týž : Morava v národním a politickém ruchu 19. století. Matice moravská, Brno 2007

JUREK, Jaroslav: Čtení o minulosti města Boskovic, s. 25–27. OVM Boskovice, nedat. /1958/

Týž : Suvenýr z Boskovic, s. 9–10. OVM Boskovice, 1967

Týž : Čtení o minulosti města Boskovic, s. 25–27. OVM Boskovice, nedat. /1958/

Týž : Suvenýr z Boskovic, s. 9–10. OVM Boskovice, 1967

LUKÁŠKOVÁ-RYŠAVÁ, Marta: Hudební život v Boskovicích od 2. poloviny 19. století do roku 1940. Nepublikovaný strojopis.

MLATEČEK, František: Seznam kněží působících v Boskovicích. In: Církevní objekty v Boskovicích a blízkém okolí – strojopis, Boskovice 1986

NÁHLÍKOVÁ, Martina: Hudební kultura na Boskovicku v letech 1848–1948 se zaměřením na spolkovou činnost. Diplomová magisterská práce, Brno 2010.

OKÁČ, Antonín: Odchod kaplana Scholze z Boskovic. Vlastivědný věstník Moravský, ročník X/1955, volná příloha k ročníku

PINKAVA, J.: Někdejší boskovický kaplan P. Libor Scholz. Vlastivědné listy Boskovicka, roč. 3 (9), č. 4, prosinec 1995 (reprodukce portrétu P. Scholze, autor neuveden)

ŘEZNIČKOVÁ, Jana: Ochetnické/amatérské divadlo v Boskovicích. Bakalářská diplomová práce. Fil. fak. MU Brno, 1912

SOMMER, Karel: Vybrané kapitoly z dějin Protivanova / díl první. Obecní úřad Protivanov 2003 (o P. Šlahúnkovi)

SBORNÍK SOKA Přerov 1998

ŠPONER, B.: Boskovická národní garda. Vlastivědné listy Boskovicka, roč. 4, č. 1, březen 1971, s. 6

Týž: Zásluhy Petra Bílky. Vlastivědné listy Boskovicka, 3. roč., č. 2, červen 1970, s. 9–10

TICHÝ, František: Stručný nástin dvacítileté činnosti čtenářského i zpěváckého spolku Velena v Boskovicích. Boskovice 1883.

VODÁČEK, Adolf: Kronika Jednoty Orla československého v Boskovicích. Rukopis ukončený rokem 1947.

XY : Kaplan Libor Scholz – boskovický buditel. Zpravodaj pro římskokatolické farnosti Boskovice, Svitávka a Knínice u Boskovic. Číslo 12, roč. 8, 5. 12. 2010

Obsah

Úvodem / 5
Národní probuzení a Boskovice / 7
Knihovna spolku Velen / 15
Obecná knihovna v Boskovicích / 25
Obecní (městská) knihovna v Boskovicích od vzniku Československa / 35
Knihovny v Boskovicích za druhé světové války / 47
Městská knihovna v Boskovicích v obnovené republice / 53
Městská lidová knihovna po zrušení okresu Boskovice v roce 1960 do přesídlení na Hradní 3 / 65
Městská knihovna v prostorách na Hradní 3 / 75
Výstavy výtvarného umění v Městské knihovně na Hradní 3 / 83
Městská knihovna po odchodu z Hradní č. 3 do budovy bývalého ONV Boskovice / 85
150. rok trvání veřejné knihovny v Boskovicích / 89
Budoucnost Městské knihovny v Boskovicích / 107
Poznámky / 109
Prameny / 110
Literatura / 110

Vánoční výtvarná dílna

Děti to v knihovně baví

Knížka pro prvňáčka

Beseda se spisovatelem M. Š. Srazilem

Knížka pro prvňáčka

Návštěvníci dětského oddělení

Výstava Cesta do pravěku (ve spolupráci se školní družinou)

Z besedy o A. Lindgrénové

Noc s Andersenem

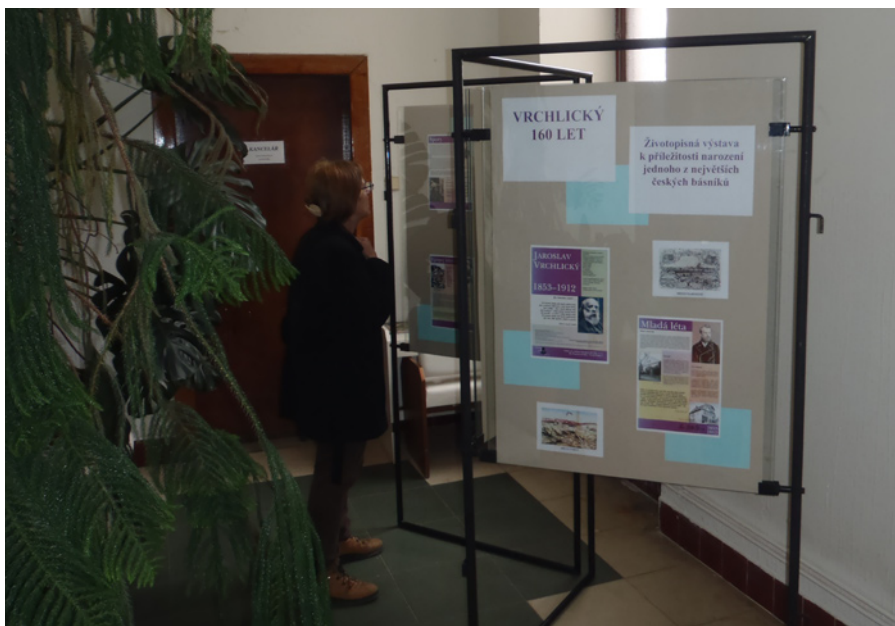
Oddělení pro dospělé čtenáře

Noc s Andersenem

Práce knihovníka

Výstava k výročí Jaroslava Vrchlického

Studovna

Ďábova bible

Posíláme knihy po celé republice

Petr Novák, Lenka Vichtová, Renata Tupá, Zdeňka Mífková, Alice Skácelová,
Světлана Nováková, Petra Burianová, Jitka Moráňová, Mirka Jurdičová,
PaedDr. Oldřich Kovář, David Čurík

Koncert v knihovně

V knihovně se se pravidelně schází Klub seniorů